

== Velja po pošti: ==
za celo leto naprej .. K 30.—
za en mesec 2-50
za Nemčijo celoletno .. 34.—
za ostalo inozemstvo .. 40.—
V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej .. K 28.—
za en mesec 2-30
V upravi prejeman mesečno .. 2.—
== Sobotna izdaja: ==
za celo leto K 7.—
za Nemčijo celoletno .. 9.—
za ostalo inozemstvo .. 12.—

SLOVENEK

== Inserati: ==
Enostolna petlitrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat po 30 v
za dva in večkrat .. 25 „
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
== Poslano: ==
Enostolna petlitrsta po 60 v
Izhaja vsak dan izveniš nedelje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vojni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Ro. opisi se ne vračajo; nefrankirana pisma ne so sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Odgovor Združenik držav na noto sv. očeta.

Združene države so prve odgovorile na noto Benedikta XV. Izvirnik še ni točno objavljen. Amsterdamsko brzojavko, ki jo i mi objavljamo, v važnih točkah popravlja amsterdamski prevod, ki se naslanja na prevod »Agence Havas«, ki je, kakor se zdi, Wilsonov odgovor prikrojila tako, kakor je to želela francoska vlada, ki je zelo bojaželjna, a se ji, kakor tudi predsedniku Poincaraju, že močno majajo tla pod nogami.

Wilsonov odgovor je pred vsem namenjen Nemčiji; Avstrije ne omenja niti z besedico. Temu se ne čudimo, ker so Združene države sicer zapletene v vojsko z Nemčijo, a z nami so le prekinjene diplomatske zveze, v vojnem stanju se pa ne nahajamo z njimi.

Bistveno Wilson želi, da bi se sklepal mir z demokratizirano Nemčijo, kar prav za prav odgovarja tudi nazoru večine nemškega državnega zbora, ki želi demokratizirano Nemčijo.

Po strmi poti, katere se je oprijel sv. oče Benedikt XV., je takorekoč prišel na prvo opazovališče: do odgovora predsednika Združenih držav. Wilsonova nota odpira nova pota in izhoda, da se bo Benedikt XV. dalje pogajal in dosegel, kar hoče doseči: mir med narodi, ki ga vsi želimo in ki ga še posebno želimo Slovenci, ker se na naših tleh bijejo strašne bitke.

Amsterdam, 31. avgusta. (Kor. ur.) Odgovor ameriške vlade na noto sv. očeta slove:

Vsako srce, ki ga strašna vojska ni zaslepila in zakrnila, moar ganiti ginljiv poziv Njg. Svetosti papeža, kakor tudi dostojanstvo in moč človekoljubnih in plemenitih nagibov, ki so ga povzročile. Nujno moramo želiti, da pričemo hoditi po stezi miru, na katero z vso prepričevalno umetnostjo opozarja. Blazno bi pa bilo, da bi se podali na njo, ako ne vodi dejansko k miru. Naš odgovor vemelji

na trdih dejstvih

ne na drugem. Ne želimo le, da se preneha boj, marveč varnega in trajnega miru. Sedanji boj na življenje in na smrt se ne sme še enkrat izvesti. Trezna sodba nam zapoveduje, da se proti ponovitvi zavarujemo.

Njegova Svetost bistveno predlaga, naj se vrnemo v status quo ante bellum (stanje pred vojsko) in naj se temeljem načela razsodišč vse odpusti, razoroži in da

se narodi sporazumejo, naj se s takim sporazumom doseže svoboda morja. Teritorialni zahtevki Francije in Italije, zmedeno balkansko vprašanje in ponovitev Poljske naj se prepuste spravljivi pogodbi, kakršen mir bi bil mogoč v novem ozračju, ker bi se z njim dovolj oziralo na stremljenje tistih narodov, katerim gre za njih politično usodo in za njih plemenske sorodnike. Jasno je, da se ne more izvesti noben del tega vprašanja, če ne tvori obnovitev status quo trdnega in zadovoljivega temelja.

Smoter sedanje vojske

je, da se rešijo svobodni narodi in svetu od silovite vojaške sile, ki jim grozi; katero vodi neodgovorna vlada, ki tajno namerava gospodovati svetu, ki izvaja ta načrt ne glede na svete pogodbene obveznosti in dolgo obstoječa spoštovana načela mednarodnega postopanja in časti, ki je izvedla svoj načrt grozovito in nepričakovano, ki se ne ozira na svoje postave in resnice, ki ni pripravila velikega kontingenta samo s krvjo vojakov, marveč tudi s krvjo nedolžnih, žena in otrok in revežev, ki si ne more pomagati, a ki zdaj stoji kot razočarani, a ne premagani sovražnik štirih petin sveta.

Ta velesila ni nemško ljudstvo, marveč neusmiljena gospodarica nemškega ljudstva. Ni nam na tem, kako je prišel veliki nemški narod pod njeno oblast ali da se je voljno začasno podvrgel zasledovanju njenih smotrov, a gre nam za to, da zgodovina ostalega sveta ne bo še dlje odvisna od izvajanja te moči.

Nevarnost militarizma.

Če bi se s tako velesilo pogodili za mir po predlogu Njegove Svetosti, bi to, v kolikor moremo to presoditi, pomenilo, da bi se zopet okrepila in svojo politiko ponovila. Ustanoviti bi se morala trajna sovražna zveza narodov proti nemškemu narodu, ki tvori njeno orodje in bi privedlo, da bi se izročila novorojena Rusija mnogim zavratnim vmešavanjem in gotovi protirevoluciji, ki bi jo povzročili vsi slabi vplivi, na katere je nemška vlada privadila svet.

Ali more temeljiti mir na obnovitvi njene moči in njene častne besede, ali jo more zamčiti pri pogodbi spravljivega značaja? Odgovorni državniki morajo zdaj povsodi izprevideti, če že tega niso prej izpoznali, da ne more varno temeljiti noben mir na političnih in gospodarskih omejitvah, ki bi temeljil na činu maščevanja in nameraval nekatere narode pospeševati, drugim pa škodovati in jih slabiti.

Ameriški narod je pretrpel po cesarski nemški vladi neizmerno krivico, a ne žele nobenih nasilstev nasproti nemškemu narodu, ki se ne vojskuje prostovoljno in ki

je vse pretrpel. Američani sodijo, da mora temeljiti mir na pravicah narodov in ne na pravicah vlad; na pravicah narodov, naj si bodo veliki ali mali, slabotni ali močni, na njih enakopravni pravici do svobode, varnosti in samovlade in na poštenih pogojih utemeljeni udeležbi pri gospodarskih možnostih, ki jih nudi svet; seveda se ne sme izključiti nemški narod, če pripozna enakopravnost in če ne stremi po gospodstvu.

Merilo vsakega mirovnega načela je torej sledeče: ali temelji na dobri veri vseh udeleženi narodov ali le na besedah častihlepne in spletkarske vlade na eni strani in na drugi strani na skupino svobodnih narodov. To merilo tiče jedro stvari in se mora uporabiti.

Nameni Združenih držav v sedanji vojski so znani celemu svetu in vsakemu narodu, ki je dovzeten resnici. Ni potrebno, da bi se ponovili. Ne iščemo nobenih gospodarskih ugodnosti. Neznosna krivica, ki jo je v vojski storila z divjajočo brutalno silo, mora dobiti zadoščenje, a ne na škodo suverenitete kakega naroda, marveč da se vzdrži suvereniteta tako slabih, kakor tudi močnih narodov. Kake oškodbe za kazni, razdelitve držav in sebičnega načela gospodarske izključitve smatramo za neprimerno, pomenilo bi poslabšanje, bi se pomikalo in bi ne tvorilo primerne temelja kakršnegakoli miru, pred vsem trajnega miru, ki mora temeljiti na načelih pravičnosti, poštenosti in skupnih človeških pravic.

Besede tistih, ki zdaj vladajo v Nemčiji, ne moremo sprejeti v jamstvo za to, kar naj tvori trajnost, če se dokazilo ne izrazi volja in namen nemškega naroda samega, kar bi upravičilo druge narode sveta, da jo sprejmejo.

Brez takih jamstev se ne more noben narod vezati na tajne pogodbe, na pogodbo o razorožbi, na pogodbe, ki bi upostavile razsodišča na mesto sile, o ureditvi ozemelj in obnovitvi malih narodov, če bi se sklenile z nemško vlado. Počakati moramo nekaj novih dokazov o namenih velikih narodov osrednjih velesil. Bog daj, da jih kmalu in tako dokažejo, da bo mogoče zopet ponoviti zaupanje vseh narodov in da bo mogoče ponoviti mir temeljem sklenjene mirovne pogodbe.

Podpisal: Robert Lansing, drž. tajnik.

Nova nota sv. očeta.

Lugano, 1. septembra. »Stampa« poroča: Takoj ko sprejme sv. oče Wilsonovo noto, bo odposlal vladam novo noto.

Odgovor sporazuma na noto sv. očeta.

Amsterdam, 31. avgusta. (Kor. urad.) »Daily Telegraph« javlja iz Milana 30. av-

gusta: Vlade zaveznikov popolnoma soglašajo glede na odgovor sv. očeta, a izročili ga bodo šele pozneje. Predvsem bodo počakali, da se bo vrnil državni tajnik Gasparri z dopusta v Rim.

Wilson pripravljen, da se pogaja.

Genf, 1. septembra. »Matin« javlja iz New Yorka: Poluradno se poroča iz Washingtona: Istočasno, ko se je odposlal odgovor na noto sv. očeta, je došla kongresu Wilsonova poslanica. V senatu je izjavil Lansing glede na Wilsonovo noto, da je predsednik pripravljen se pogajati, ko se bili izpolnili predpogoji, ki jih vsled prejšnjih Wilsonovih izkušenj morajo zahtevati. Senatorja Stone in Lewis sta izjavila, da se z Lansingom strinjata.

Seno in vinske cene.

Dunaj, 29. avgusta.

Dne 28. avgusta je zborovala Centrala za varstvo kmetijskih interesov, ki se je bavila s važnimi vprašanji. Ostro se je kritizirala najnovejša krompirjeva naredba in je zbor v navzočnosti zastopnikov c. kr. urada za prehrano in voditelja poljedelskega ministrstva dr. Ertla soglasno sklenil, da se vlada pozivlje, to naredbo umakniti. Potem se je obravnavalo o organizaciji sadne kupčije in se je moral zastopnik »Geos« trdo zagovarjati.

Pri krmilih je dr. Lampe opisoval razmere na Kranjskem, ki so nastale po najnovejših rekvizicijah. Dr. Lampe je opozarjal na slabe posledice, ki izvirajo iz tega, da se v ožjem vojnem ozemlju uporablja pri vojaški dobavi sena § 27. zakona o vojnih dajatvah, v zaledju pa naredba o prometu s senom in slamo. Ker se vse dežele sklicujejo na sušo, se mora v vseh deželah enako postopati. Velika bitka ob Soči se bje za celo državo, zato naj vsi nosijo enaka bremenja. Kranjska se mora takoj razbremeniti. Ker je promet s krmili v najožji zvezi z živinorejo, naj se tudi obstoječa centrala za krmila pri c. kr. uradu za prehrano razpusti in njene agende izroče poljedeljskemu ministrstvu, ki naj v zvezi s kmetijskimi organizacijami uredi promet s krmili po gospodarskih razmerah in potrebah. Poslanec Gostinčar je podpiral ta izvajanja. Zbor se je izrekel proti obstoječim vojnogospodarskim centralam.

Potem je zboroval pod predsedstvom ministra Höferja zbor producentov in konsumentov, ki naj bi se izrekel o cenah letošnjemu vinskemu pridelku. Zborovanje je trajalo pet ur in je bilo jako burno. Nasprotja so bila ostra, ker so zastopniki vojaštva in konsumentov ugovarjali sedanji višini vinskih cen, nakar so zastopniki vi-

LISTEK.

Slovenski junaki na Colbriconu.

Razstrelitev Colbriconu.

Karl Fr. Novak.

Z dovoljenjem vojnoporočevalskega urada.

Tirolsko bojišče, sedež nekega poveljstva, v avgustu 1917.

Vojna, ki je osamila morja in porušila mesta, ne miruje tudi pred gradovi visokih gora. Celo njih je oropala nekdanje oblike. Pred mano se dviga Colbricon, orjak v Dolomitih; še pred nekaj dnevi je izgledal drugače. A samo neznamen, nekoliko buren dogodek, podjetje, kakršno pozna vojna v nekoliko drugih oblikah povsod v ravnini — in nikoli več ne bo pozdravljaj hribolazec tega starega velikana, ki je stal od pravadnin časov. Nekdanjega Colbriconu ni več. Vojna je tudi tu izbrisala sledove praveka, izbrisala je sledove polovice Colbriconu.

Ze mesece in mesece, že leta si stoje tam gori nasproti Lahi na enem, mi na nasprotnem vrhuncu Colbriconu, ki tvori tu takorekoč vogelni kamen naše bojne črte, ki se od tu v ostriem kotu razteza na eni strani proti jugu, na drugi proti vzhodu. Sploh ni bilo v teh višavah kaj posebnege; lupatam so frčale granate tja, potem

zopet nazaj. Več se tu ni dalo storiti. Mi smo prežali, če pridejo Italijani, oni pa so prežali, če pridemo mi. Enkrat pa so prišli Italijani. Po silni topniški pripravi, nepričakovano in kakor navadno — z desetkratno premočjo. Zavzeli so vrhunec in nič ni pomagalo, da je mala četica, ki so jo Lahi potisnili dol, spustila nad njimi vso svojo jezo — zdelo se je že, da je Colbricon izgubljen. Tudi se je med umikanje so prišli na misel, ustaviti se na skali na naši strani tik pod vrhom. Seveda, 40 korakov pod vrhuncem so sedeli zdaj; toda potisnili jih še niže, se nasprotniki ni posrečilo. Dolgo so Lahi streljali in se napenjali, padale so najtežje mine, a vse zaman. Presenečenje je prešlo, naprej v nižavo sovražnik ni mogel. Pritisk je pojenjal in pustili so malo četico v miru. Štiri tedne. A te štiri mirne, brezdelne tedne je sovražnik plačal drago, plačal jih je znova s Colbriconom.

Naše neznamno majhno krdelce se utrjalo z vsakim dnem močnejše in močnejše. In ravno, ko so Lahi spoznali, da bi jih stalo mnogo krvi, da preženejo naše iz njihovih skalnih duplin, dobijo naši nekaj rezerve. In neke noči se je zgodilo. Od spodaj navzgor, naenkrat, brez ovinkov, naravnost na vrh, kjer so tlačili Lahi, so juršali naši junaki. In ko so drugo jutro sovražniki, kar jih je še ostalo, odprli oči, bili so že zopet na nasprotnem vrhuncu. Colbricon je bil zopet naš. Skoro leto dni je poteklo od te-

ga, mi stojimo še vedno trdno na vrhuncu. Četudi je od vrhunca nekaj dni sem samo še polovica; polovica Colbriconu.

Skoraj mir je vladal na Colbriconu; le z očmi smo zasledovali drug drugega. Tudi granate so govorile bolj poredko, vendar je bilo vsaki dan nekaj mrtvih, nekaj ranjenih. Žrtve, ki jih vojna, ta požrešni moloh, zahteva tudi tu v visokem gorovju. Vsak dan, skoro bi rekel gotovo število, potem je mir. Kratko poletje, komaj da pride, že ga prepodi večna zima. Posadka je še vedno na vrhu — a zasnežena. Odkidajo sneg, da dihajo za trenotek prosteje. Marsikdaj se zgubi divja koza v ta večni sneg — tudi vna postane žrtev vojne in priredi se pojedina v jarkih in kavernah. Toda zima postane stroga, neizprosna, vsak dan so iznova zasneženi, častnik in mož spita takorekoč z lopato v roki in ko se zjutraj prebude, so zopet zasneženi, dan za dnem odkopavajo sneg od jarkov in kavern, dan za dnem ga je več. Ob dveh popoldne pridejo na dan, do zraka, zvečer je že zopet pod snegom.

Pa kakor tudi po najdaljši noči pride dan, tako je tudi tu prišlo poletje. Solnce je sijalo topleje, prineslo je luč in življenje. Z življenjem vred pa je postalo tudi prežanje močnejše. Kaj so Lahi delali na svojem Colbriconu, ni vedel in tudi ni mogel vedeti nihče. Mi smo na vrhuncu. In še celo pod vrhuncem na sovražni strani. Tam je pozicija zavzela že sama po sebi obliko Kovč-

ka, torej se enostavno imenuje Kovček. Od tu pada pobočje zelo strmo v nižino do nekega grebena. Kaj pa se godi za grebenom, tega ne more nihče opazovati od zgoraj. In nedale od tega grebena je še en greben, za katerega tudi ni mogoče videti. Znano je le, da imajo Lahi tam svoje predstraže in da je za prvim grebenom globok prepad. Tudi tja notri je nemogoče videti. Spradaj ovirata razgled oba grebena, ob straneh pa se razteza naša črta v tako ostrim kotu na levo in desno, da tudi od tu ni mogoče ničesar videti. Za obema grebenoma, na nasprotnem vrhuncu Colbriconu, je laška glavna postojanka. Tam se ne ganejo. Ali kdo ve, kaj počno pri teh dveh prokletih, kamenitih navpičnih grebenih in v prepadu za njimi. Naši na vrhu ne morejo združega, kot prežati. Iz negotovosti v negotovost. Kdor stori korak naprej, ima kroglo v glavi. Toda kaj vendar delajo Lahi za grebenoma?

Nekega dne pridejo ubežniki. Lahom se toži po Colbriconu, radi bi ga imeli nazaj. Enkrat so poslali Slovincem prijazne letake: »Cari amici...« Toda Slovenci so jim odgovorili z ročnimi granatami, kar pa nikakor ni bilo po njihovem okusu. — In tako tudi zdaj vedo, da ga v naskoku ne dobe, ker jim je že znano, kdo brani Colbricon. Kako torej? Najenostavneje, spustiti celo goro v zrak, cel Colbricon, kolikršen je v svojem obsegu. Zakaj ne bi tudi Aljam

nogradnikov dokazovali, kako se je vinogradništvo otežkovalo in podražilo tekem vojske.

Dr. Laginja je ugovarjal proti nizkim cenam, po katerih se je lanski pridelek rekviriral v Istri. S tem se je dežela težko oškodovala. Zahteva, da če se letos zopet zaseže istrski vinski pridelek, se naj plača ista cena, po kateri kupuje vojaštvo vino drugod. Dr. Lampe je opozarjal na nujnost, da se vlada takoj, še te dni, izjavi, ali misli na kako zvišanje vinskega pridelka, ali na določitev cen ali pusti promet z vinom prost. Dr. Lampe priporoča naslednje, ker vino ni neobhodno potrebno živilo. Navaja potem obsodbe, ki so zadele dolenske vinograde. Sodišča morajo dobiti neko merilo, ker to ne gre, da bi bil v enem sodnem okraju obsojen vinogradnik, ako je prodal vino za polovico iste cene, ki jo v sosednem okrožju brez kazni vsakdo zahteva in dobi. Ogrske cene so veliko višje. Vsled tega se bo, ako se pri nas drže nizke cene, naš pridelek izvažal na Hrvaško in bo od tam prišel nazaj kot drago ogrsko vino. Dr. Lampe opozarja vlado na spomenico, ki jo je izdalo Avstrijsko vinogradništvo. Tam so primerjane naše in ogrske cene in njih razvoj tekem zadnjih let. Cene, ki so tam priporočene za nižjeavstrijska vina, se naj priznajo tudi pri nas. Ker je stvar tako nujna, se naj objavi vlada odločitev takoj, kajti ljudstvo v tej negotovosti ne more dalje čakati. Dr. Lampe ni za maksimalne cene. Ako hoče priti vlada s kakšnimi cenami na dan, naj bodo enakomerne za vse dežele, in sicer po sledečem načelu: Primerena cena se določi za navadno, zdravno, naravno vino; boljše kakovosti se plačajo višje, slabše primerno nižje. V katero vrsto vino spada, bodi pripuščeno svobodnemu dogovoru med kupovalcem in prodajalcem. Samo če se ta dva ne moreta zediniti, naj odloči razsodišče strokovnjakov. Na vsak način pa se mora preprečiti, da bi naš pridelek imel neprimerno nižje cene od ogrskega, kar naj zlasti velja za vojaške dobave.

Zastopnik vojnega ministrstva se je izrekel za znižanje cen. Zastopnik armadnega poveljstva je napovedal, da se bo moralo za soško armado, ki je vsled pomanjkanja pitne vode posebno potrebna vina, dobaviti vino potom zaseženja. Obljubil je Istri boljše cene kakor lani. Kako daleč bo segla rekvizicija vina in po katerih cenah, se še ni moglo določiti.

Zvečer se je vršil v teh zadevah ministrski svet.

Dr. Lampe je posredoval še pri skupnem svetu za prehrano in pri poljskem ministrstvu, koder je zaprosil varstva našim vinogradnikom.

O semenih je poročati sledeče: C. kr. kmetijska družba je naročila iz Nemčije večjo množino pšeničnega in rženega semena in sicer vrsto Svalöf, ki je priznana izborna blago. Uvozu se je upr! Vojnožitno prometni zavod. Dr. Dr. Lampe je dokazoval potrebo uvoza, naker se mu je obljubilo, da se dobavi Kranjski enaka množina iz Češke.

Poljaki.

Smer bodoče poljske politike.

O tem poročajo nemški listi: 2. in 3. t. m. se vrši v Krakovu velik shod poljskih državnih in deželnih poslancev ter zastopnikov poljskih političnih organizacij. Zbor bo sklepal o obstanku vrhovnega poljskega narodnega odbora, ki je bil prevzel snovanje poljskih legij in sklenil za slučaj, ako bi se kongresna Poljska osvobodila ruske-

ga gospodstva, da naj se ista združi z Galicijo in kot realna unija podredi monarhiji. To misel sta pa bili osrednji velesili s svojim manifestom meseca novembra 1916 odklonili. Del narodnega sveta je sedaj mnenja, da je njegovo nadaljno delovanje odveč. Po vsej priliki bo prišlo sedaj v Krakovu med zmernimi in radikalnimi Poljaki do ostrega boja. Od izida tega boja je odvisna nadaljna smer poljske politike.

Poljske legije.

Iz Krakova poročajo 1. septembra, da je sklenil vrhovni poljski narodni odbor predložiti v plenarni seji državnih in deželnih poslancev dne 2. t. m. naslednjo resolucijo: Ker je bilo v proklamaciji z dne 5. novembra 1916. določeno, da je prvi pogoj za dosego boljše bodočnosti poljskega naroda osnutje poljske vlade in poljske armade že tekem vojne, protestira plenarni zbor proti vsem poskusom, da bi se organizirala poljska armada in ustanovila samolastna vlada izven meja poljskega ozemlja. Obenem obsoja vse tisto početje, ki je dovedlo do razpora v legijah. Plenarni zbor izraža svoje obžalovanje, da se je le del tistih legijonarjev, ki se niso vdali škodljivi agitaciji, ohranil kot kader poljske armade ter pričakuje skorajšnjega izboljšanja teh razmer. Plenarni zbor upa, da bodo tudi tisti legionarji, ki so ubogali to agitacijo in katerih usoda mu je pri srcu, zopet stopili na pot discipline, spoznavši škodljivost te agitacije.

Bodočnost Poljske.

Krakovska »Gazetta Narodowa« poroča, da se je zunanji minister grof Czerin v Berlinu udeleževal posvetovanj, v katerih se je odločila bodočnost Poljske. Galicija in kongresna Poljska bosta tvorili pod vlado Habsburžanov tretjo državo, ki bo predstavljala poleg Avstrije in Ogrske enakovrstno državno enoto.

Otvoritev poljskih sodišč.

1. septembra so v avstroogrskem okupacijskem ozemlju na Poljskem na slovesen način otvorili poljska sodišča.

Zadržani italijanski napadi. — 80 bomb na Trst.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 1. septembra. Uradno:

Včeraj dopoldne se pri Soči niso bili večji boji; popoldne je pa vzplamtel med Tolminom in Vipavsko dolino na več mestih iznova bitka. Severno od Kala, pri Madonih in pri Britofu smo odbili močne napade Italijanov.

Kakor prejšnje dni, so se za goro Sv. Gabrijela zopet ljuto borili. S severa in z zahoda so prodirali po številu zelo premočni sovražni napadalci proti naši hrabri posadki. Naša pehota, katere ni mogoče dovolj prehaliti, je odbila vse napade in je večkrat sama nastopala s protisunkom.

Pri Gorici in v Vipavski dolini so sledili krepkim topovskim presenetljivim napadom sovražni osamljeni sunki, katere smo vse popolnoma odbili.

Naše napadalne čete so vzele vzhodno od Gorice kos jarka in se vrnile s 6 italijanskimi častniki, 140 vojakov in s 4 strojnimi puškami.

Trst so italijanski letalci zopet napadli. Poškodovali so škofijsko palačo.

Dunaj, 2. septembra. Uradno:

Italijanski letalci so včeraj zopet večkrat obiskali odprto mesto Trst, v katero so vrgli skupno 70 bomb.

Ob Soči so včeraj izostali večji boji. Izjalovili so se delni italijanski napadi na Banjski visoki planoti, pri Gorici in pri Jamljah; naše naskakovalne čete so odgovorile na nje z uspešnimi nastopi.

V ozemlju gore Sv. Gabrijela so zadržali naši topovi sovražne množice.

Ponoči na 1. septembra so ujeli naši hrabri branilci tu 10 častnikov in 315 mož šestih italijanskih polkov.

AVSTRIJSKO VEČERNO POROČILO.

Dunaj, 2. septembra zvečer. (K. ur.)

Po poročilih, ki so došla do 2. popoldne, so se tudi danes pri Soči primeroma malo borili.

Italijansko uradno poročilo.

31. avgusta. Včeraj smo bojevali na Banjsici in na Krasu, da konsolidiramo posest gotovih višin in popravimo svoje črte. Dosegli smo na pobočjih Sv. Gabrijela in Brestovci mnogo ugodnosti. Zlomili smo srditi odpor sovražnika in privedli 635 ujetnikov, med njimi 12 oficirjev in pa 5 strojnec. Naši letalci, ki se niso dali zadrževati od srditega sovražnega ognja, so bombardirali z uspehom železniške naprave v okolišju Tolmina in zaledje sovražnika na Krasu. V dolini Concei je v noči od 29. na 30. t. m. sovražni oddelek prodr! v eno naših varnostnih postojank, naker se je umaknil, vzešši s seboj nekaj plena. Toda naše patrulje so ga takoj dohitele, ofvobodile naše ujete vojske in ujele same par mož avstrijskega oddelka.

1. septembra. Na Banjski visoki planoti je bilo primeroma mirno. Bolj živahno so se bojevali na severnih slemenih gore sv. Gabrijela in vzhodno od Gorice, kjer je včeraj sovražnik s ponovnimi besnimi protinapadi poizkušal vzeti izgubljeno postojanko. Nove jarke smo osvojili na Krasu. Ujeli smo včeraj 32 častnikov in 685 mož. Odkar se je pričela bitka, smo ujeli do danes 720 častnikov in 26.584 mož. Skupina naših letal je vrgla na železniške naprave na Grahovo (Tolmin) tri in pol tone bomb. Na tridentinskem pozorišču so nastopale naše patrulje; odbili smo hude sovražne napade.

Petnajsti dan soške bitke.

Dunaj, 1. septembra. (Kor. ur.) Vojni tiskovni stan: Na soškem pozorišču je bilo včeraj nekoliko mirnejše. Le za goro sv. Gabrijela so se razvili popoldne najbesnejši boji, ki se še bijejo. Tolminsko mostišče so včeraj popoldne obstreljevali s težkimi topovi. V našem obrambnem ognju so se zrušili osamljeni sunki proti našim postojankam na Lomski in na Banjski planoti. Tudi v Zagorjih smo z velikimi izgubami za sovražnika odbili njegove napade. Ne glede na izgube pošilja sovražnik proti gori sv. Gabrijela vedno nove množice. Naš uničevalni ogenj in drzno izvedeni protinapadi so ustavili prodiranje sovražnika. Bojev še nismo zaključili. Nekaj mož smo ujeli, med njimi tudi štab nekega bataljona. Po bobnečem ognju je napadel sovražnik zopet nasproti Gorici; med bojem se nam je posrečilo, da smo pri Panovcu z našimi črtami napredovali. Ujeli smo šest častnikov in 140 mož in zaplenili 4 strojne puške. Na južnem Krasu so le mestoma živahno streljali s topovi; tu in tam so se bili krajni boji. Sovražni letalci so tudi včeraj metali na Trst bombe. Škofijska palača je bila poškodovana.

Zadržani italijanski napadi.

Dunaj, 2. septembra. (Kor. ur.) Vojni tiskovni stan. Tudi včeraj ni bilo ob Soči nobenih posebnih dogodkov, če izvzamemo boje, ki se bijejo v prostoru gore sv. Gabrijela. Sovražno topništvo je zmerno

obstreljevalo severno krilo; le Mrzli vrh je živahneje obstreljevalo. Naši topovi so ponovno razkropili sovražna zbiranja na Banjski visoki planoti in Italijane zavirali, da se niso mogli utrjevati. Zelo živahno so delovale naše patrulje, ki so onemogočevale sovražniku, da se ni mogel ustaliti in mu zadale veliko škodo. Pri Zagorju smo ujeli 25 Italijanov, drugod smo zaplenili nekaj strojnih pušk.

Pri gori sv. Gabrijela je zbiral sovražnik neprestano nove ojačbe, a našim topničarjem se je posrečilo, da so svojim dobro učinkujočim ognjem ves dan zadrževali sovražne množice, ki so se zbirale na severnem robu gore, da Italijani niso mogli napasti. Sicer pa od sinoči dalje zopet ves prostor obstreljujejo s težkimi topovi in z minami. Naših naskakovalnih čet pa to ni zadrževalo; zadajale so sovražniku veliko škodo. V bojih ponoči od 1. na 2. septembra so ujele samo tam 10 častnikov in 315 mož, ki pripadajo raznim polkom.

V Vipavski dolini je izvajal Italijan manever, ki se mu je že večkrat izjalovil: dvakrat je napadel presenetljivo naše postojanke severno od reke Vipave, a je imel obakrat le velike izgube.

Izjalovila sta se tudi dva sunka sovražne pehote pri Jamljah; italijanske izgube so bile izdatne.

Cadorna bi si rad odprl pot v Ljubljano.

Znani švicarski polkovnik je pisal 29. m. m. v Bundo: Zasedba Sv. Gore je bolj reč poljudnosti, kakor pa strategične važnosti. Prebili Italijani Borojevičeve bojne črte niso. Cadorna bi bil gotovo zadovoljen, če bi se bil Borojevič strategično umaknil proti Ljubljani. Politični Cadornov smoter se zove sicer Trst, a strategično zasleduje Cadorna bolj namen, da bi si bil odprl pot v Ljubljano, a italijanska armada stoji šele na pragu operacij za pot v Ljubljano.

Borba za Sv. Gabrijel.

Vojni poročevalci javljajo 1. septembra:

Slika soške bitke je ostala tudi v zadnjih 48 urah neizpremenjena. Italijansko vodstvo goni svoje onemogle brigade k vedno novim napadom proti severnemu delu naše kraške fronte. Svoje najsilnejše napore obrača sovražnik še vedno proti pobočjem gore Sv. Gabrijela. Zdi se, da izvaja zadnje obupne poizkuse, da goro le še dobi v svoje roke. Doslej so se izjalovili vsi njegovi napadi. Naša bramba, ki ji poveljuje eden naših najbolj znanih generalov, bivši najožji sotrudnik barona Conrada v prvih vojnih letih, doseza tu na tej višini, ki je izpostavljena od treh strani, naravnost neverjetne uspehe.

Sedaj napada sovražnik naše postojanke koncentrično s Svete Katarine-Solkana in iz prostora Britof-Zagorje. Natlačni ogenj naših težkih možnarjev, ki uničuje cele napadajoče bataljone, krasno podpira našo vrlo infanterijo, ki najde po večurnih obupnih obrambnih bojih še vedno dovolj moči, da vrže sovražnika iz zadnjih kosov jarkov, v katerih se je bil vgnezdil, zopet vun.

Tudi na Kalski in Banjski planoti na goriški fronti ni mogel sovražnik nikjer izsiliti uspeha. Delna ofenziva generala Capello se ustavlja. Zdi se, da se sovražnik že pripravlja na novo pozicijsko vojno. Gradi jarke in vzdava svoje minometalce, ki jih jemlje četa s seboj v najspredejšo črto.

Na Komenski planoti traja bojni odmor dalje. Nasprotnik je osredotočil svoje najboljše moči na severnem krilu. Ondi se

vcepili te vere? Čemu pa imamo svetovnoznane kamenarje in podzemeljske rovače? In sploh je vsa stvar veliko finejša, priplaziti se tajno, tiho, neopaženo, od spodaj in potem z enim mahom uničiti vse! Ubežniki nam povedo, da bodo goro navrtali. Ko zleti Colbricon v zrak, se izvrši napad od desne in leve. Potem Colbricon in njegovih braniteljev ni več. In potem bo morda celo mogoče predreti fronto, saj Colbricon je vendar vogelni kamen. In res! Lahi se pripravijo na atetati, mi na obrambo. Začne se udarjanje in nabijanje po kamenu. Dan za dnem razstreljujejo, dan za dnem slišimo vrvenje in šumenje strojev, ki vrtajo v kamena. Na vrhu Colbricon se sliši vsaka beseda. Kako v rovi kopljejo, odvažajo kamene v majhnih vozičkih, polagajo železni tir, kako sikajo svedri, hoja, govorjenje, vse so zaznamovali naši prisluškovni aparati. Gori na vrhu Colbricon pa sede redkobesdni Slovenci ter poslušajo, kako ti kriti v pečinah rovačo dan za dnem, noč za nočjo, kako prihajajo vedno bliže in bliže, da so že pod njimi, poslušajo in vedo, da gre za njihove postojanke, za njihovo goro, za njihove glave. Zato pa tudi na tri načine pričnejo z obrambo. V ogroženi okolici je posadka skrčena na najnujnejše straže. Biti pa morajo vsak hip pripravljeni! Zleti vrhunec res v zrak, morajo aaskočne patrulje zasesti kotlino tekem ene minute. Topništvo dobi svoje ukaze. V istem hipu, ko zaslišijo razstrelbo, mora topništvo otvoriti kar najhujši zatvorni ogenj na italijanske postojanke. Napad z

dveh strani mora biti na vsak način preprečen. Nastopa in posledic take orjaške katastrofe seveda še nihče ne pozna, a vendar kadar nastopi, mora pehota in topništvo delovati, kot da se ni nič zgodilo. In še tretje obrambno sredstvo: protirov. Vrtati proti italijanskemu rovu, da jih prehitimo in razstrelimo njihov rov.

Mrzlično delo. Mi vemo o sovražnem rovu, Lahi vedo o našem rovu. Toda sovražnik je pričel prej, on je s svojim rovom že globokeje v skali. Skrajni čas, da se sovražnikova nakana prepreči.

Sklenjeno je bilo, da naši nepričakovano napadejo. V mraku, da zajuršajo naskočni oddelki oba grabna. Uvod preskrbi topništvo. Napad je določen za jutri... Toda ravno ob mraku se vleže gosta megla na postojanke. Nameravni napad prelože na drugi dan. Zopet megla. In megla tudi tretji dan. Toda poveljnik noče dalje čakati: Dobro! Torej brez topništva, če je megla! Pa ne ob mraku, nego v temi pozne noči. V rovu udarci in ropotanje. — Naskočni oddelki pa se plazijo oprezno, tiho, nevidno naprej. — Naenkrat so pred grebeni — so že čez in zadaj za njimi! Ročne granate pokajo z višine... Sovražnik je do skrajnosti presenečen. Trideset mož leži mrtvih, drugi so zbežali. Toda to za nas ni važno, najvažnejše je, da slednjič enkrat vidimo, kaj Lahi pravzaprav tu delajo in kje je vhod v to hudičevo luknjo, ki je ni mogoče od nikoder opaziti od zgoraj... A zdaj smo jo hitro našli. Ročne granate frčijo po zraku in padajo na Lahi. ki ravno kopičijo cele

gore streliva in že polnijo rove v notranjosti gore — naenkrat eksplodira vseh 50.000 kg streliva...

Vhod je zasut. Trije italijanski častniki, ki nadzirajo dela, so mrtvi, vse, ki beže, dohiti smrt na begu. Zračni pritisk vrže tudi dva naša moža v globino, izgubljena sta! Ne, drugi dan se vrneta s polomljenimi kostmi nazaj. Sovražnikova nakana je torej preprečena, njihovo delo izjalovljeno. Štiri dni je sovražnik rabil, da si je odpo-mogel od tega strahu. Med tem pa naši pionirji vrtajo z mrzlično naglico naprej. A tudi Italijani prično z nova nabijati in vrtati.

Mi prežimo, Italijani prežijo. V notranjosti gore neprestano vrtanje. Vsak čuti, da ne bo več dolgo trajalo. Na vrhuncu pa stoji naš slovenski fantje že tri tedne z zavestjo: »Mogoče danes zletim v zrak...« Vedno strogo pripravljeni. Tudi poveljniki ne spe že tri tedne. Naš rov je slednjič skoro že gotov. Še tri ure dela... Pionirji ne počivajo niti eno minuto. Danes ali jutri dosežemo sovražni rov, potem si lahko oddahnemo.

Nadporočnik poveljuje vsem. Noč je, nekoliko miru, nekoliko utrujen sedi v svoji kaverni. Prej je dal povelje, zagnati proti Italijanom par ročnih granat. Oni niso odgovorili. To je sumljivo: Kaj so morda že proč? Hočejo morda že razstreliti? In so se radi tega potegnili nazaj? Tako se nam godi že par noči. Sovražnik poskuša vse, da naše živce oslabi in uniči. Naenkrat vrtajo kot nori in razstrelijo takoj vse luk-

nje, potem zopet globoka tišina, da vsak misli: zdaj pa zdaj naenkrat pa zopet trideset strelcov, kakor da hočejo z njimi zapečatiti svoje delo v rovi...

Nadporočnik je nekoliko zmučen. Toda vse je v redu. In stokrat se je že prepričal o tem... Toda kdo ve, kaj zna biti, če Lahi vendar prej dokončajo svoje delo. — Slednjič so tudi naši slovenski fantje le ljudje... Toda vseeno: odločitev se bliža; morda v enem dnevu, morda v nekaj urah. Tekma gorskih krtov je končana...

Praporščak posadke na vrhuncu sedi oziroma čepi v drugi kaverni. Ako nas Lahi vendar le prehitte in spuste v zrak, ima nalogo takoj zasesti vrhunec oziroma njegove ostanke... Obiskat ga pride poročnik od pionirjev, Pove mu, da so pionirji že pričeli z naboji v našem rovu in streljivo še vedno dohaja. Torej mi bi že tudi bili tako daleč...

»Sicer pa ne verjamem,« pravi poročnik pionirjev, da nas Lahi že nocoj pošljejo v zrak.

Toda njuna zabava je bila na čuden način prekinjena. Govorita — naenkrat ju vrže z njunih sedežev. Ne slišita nobenega glasu, tajna, divja sila jih je dvignila v zrak in ju v prihodnjem trenutku vrgla globoko dol v prepad... Ves presenečen plane nadporočnik v svoji kaverni pokonci — kaj je?! Zrak trepeče, pritiska, podira. Nato strašen grom. Dobesedno:

Vrhunec se zdrobi.

Vse se maje, poka, lomi. Kakor da se podira svet, Lahi so nas vendarle prehiteli.

pa že očitno prikazuje prva znamenja začenja se upehanosti sovražnih napadalnih čet. Sedanje napade moremo smatrati za obupne poizkuse sovražnika, da izid bitke — ki je bil 28. avgusta, ko smo odbili italijanski generalni naskok, po vsej priliki odločen na našo korist — še v zadnji uri izbreobrne v svojo korist.

Odpor in bojna moč naših čet je pa povsodi nedotaknjena, kar dokazujejo mnogoštevilna uspešna podjetja naših napadalnih oddelkov. V svojih kavernah in staniščih v ognju italijanskih minometalcev naše čete ničesar bolj ne žele, nego da bi končno prišla ura za njihov protiudar.

Italijani izgubili v 11. soški bitki 160.000 mož.

Berlin, 1. septembra. »Berliner Tageblatt« javlja: Tudi drugi italijanski naval ni uspel. Cadorna je v 11. soški bitki gledel na nastop sil vse prekobil, kar je dozdej Cadorna storil. Do 750.000 mož je polagoma nastopilo; izgubili so Italijani do 150.000 mož in 10.000 ujetnikov.

Italijani enajsto soško bitko izgubili.

Haag, 2. sept. Vojaški sodrnik »Nieuwe Rotterdamse Courant« piše: Enajsta italijanska ofenziva se je izjalovila. Z bitko na Banjski visoki planoti hoče Cadorna le obiti Kras, katerega je vedno brez uspeha rapadal in se niso nič približali Trstu.

Cadorna pričakuje novih zmag.

Lužano, 2. septembra. (K. ur.) Italijanski listi poročajo: Generali Cadorna, Haig, Foch in Petain so izmenjali brzojavke, v katerih si čestitajo na svojih uspehih. Cadorna je opozarjal na bodoče boje in zmag.

D' Annunzio ranjen.

Vojni poročevalci javljajo: Gabriele d' Annunzio, ki se je baje udeležil zadnjih zračnih napadov na Trst, je bil te dni med poletom ranjen na nogi. Pred meseci je bil baje d' Annunzio težko ranjen na očesu. Zdaj je bil le lahko ranjen. D' Annunzio deluje kot opazovalec nekega Capronija.

Pobitost v Italiji.

Iz Švice: Iz Italije se ne poroča veliko; več tednov je tudi meja hermetično zaprta; en teden so celo italijanski listi izostali. Živci v Italiji so zelo napeti. Vojska proti Avstriji ni več poljudna. Ljudje ne vidijo potrebe vojske in — uspeh je izostal. Časopisje več ne vleče s svojimi vojnimi hujskarijami. Vlada narodu nič kaj ne zaupa, kar dokazuje dejstvo, ker je rimsko policijo pomnožila s 15.000 karabinierji. Hitro, tako so mislili majnika 1915, bo po nastopu Italije zrušena osrednja Evropa, a zdaj je v deželi nesloga, v narodu prikrito vre, ugleda Italija pri novih svojih zaveznikih ni pridobila. Zmag sporazum ni priboril, boje se avstrijske ofenzive. Vedno morajo pošiljati nove čete mož, mladenčev in dečkov na bojišče. Narod je že sit Cadornovega klanja; želi si miru. Ni gotovo, če bi se mogla vlada zanašati na vojake, ako bi narod pričel s silo nastopati za mir.

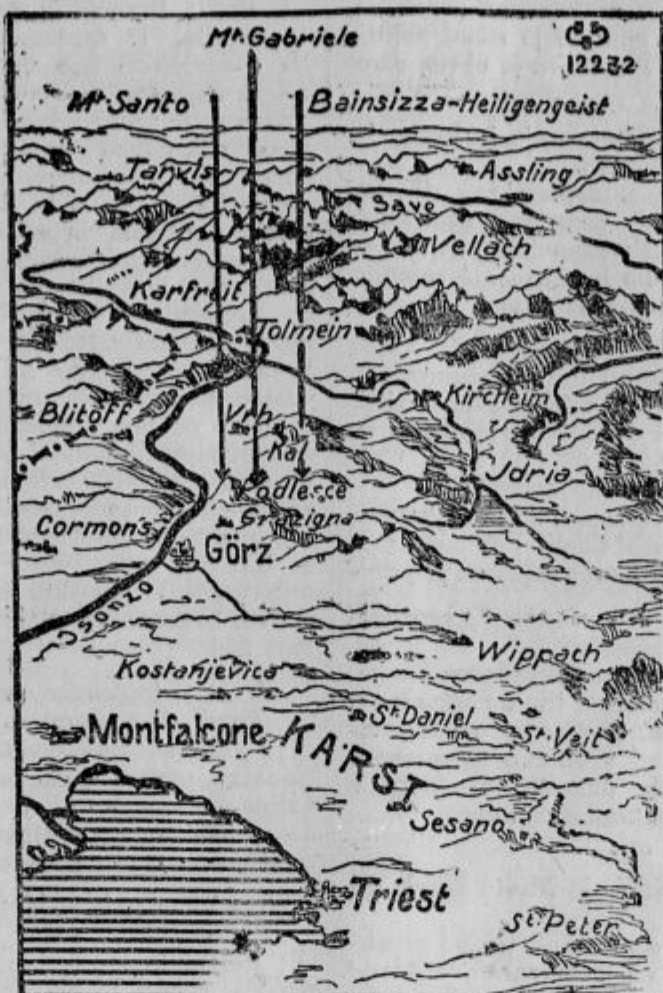
Železničarji v 11. soški bitki.

Višje armadno poveljstvo je poslalo na prizadete železniške uprave sledečo brzojavko: Osobje nekaterih postaj državne in južne železnice, nadalje na teh postajah in pripadajočih progah porablano moštvo in organ železniške uprave so omogočili s svojim junaškim vstrajanjem in najzvestejšim izpolnjevanjem dolžnosti v najhujšem sovražnem ognju, da so mogle pripeljati v težkih bojih stoječim četam potreščine.

Nadporočnik se plazi proti vrhuncu, pravzaprav, kjer je bil prej vrhunec... Plaziti mora skozi stotisoče drobcev skal, kamenja, skal. Toda treba je ohraniti glavo na pravem mestu. Predvsem: Kaj je z vrhuncem? Toda gori že čepe naši fantje, ki so imeli zasedi vrhunec. Kot duhovi, ki so iz globočine zopet prišli na površje... Čepe kot iz železa, roko na petelinu, žde in čakajo na napad... Oni so torej gori, in nadporočniku ni treba premišljevati, kako so to doprinesli. Sedaj pa: samitene kolone h kavernam!... K našemu rovu! Ta je šel tudi najbrž v zrak. In notri so bili vojaki... Topovi oddajajo cele salve in bljujejo smrt proti sovražnim postojankam. Le kje so naskočni oddelki? So že naskočili kotlino? — Da, ravnokar je prišlo poročilo, da je kotlina trdno v naši posesti.

Vse to je bilo delo treh minut. Vse po načrtu in ukazu. V temni noči, ob pol štirih jutraj, med tem, ko se je Colbricon drobil. Vsak je imel svoj ukaz, vsak je hitel: Posadka gor, naskočne patrulje dol, topništvo naprej, saniteta h kavernam, pionirji v rov, vsak je bil na svojem mestu. Vsak je storil svoje. Nevede, kaj je levo ali desno od njega, kaj nad njim, kaj pod njim, kako gre tovarišem, ampak vsak je storil svoj del... v ognju in toči kamenja, kakor da se ni zgodilo nič. Vse to v celih treh minutah.

Jutranja zarja posije na bojišče. »Kovčka« ni več — zletel je v zrak in globočino. Posadke tam ni bilo... Colbricon ni več

Zemljevid k bitki ob Soči.

(Take klišeje so dobili te dni časopisi v Nemčiji.)

Zato izrekam temu osobju pohvalno priznanje višjega armadnega poveljstva.

Borba za Gorico.

Giornata durissima...

Leto dni so Italijani v posesti Gorice, a kako malo morejo biti te posesti veseli, deklar nimajo hribov, kateri jo varujejo in za katere so pričeli enajsto soško bitko, priča poročilo Arnolda Fraccarolija v »Cor. della Sera«: Prišel sem v Gorico, ki je, v dim topov zakrita, v žarišču borbe. In tu vidim, kako se neverjetno fantastičen prizor že toliko časa nadaljuje okoli tega mesta. Na vsem svetu ni kraja, kjer bi življenje in smrt tako blizu skupaj živela. Okrog in okrog grmijo topovi, nad mestom se vzpenja kupola plamenov, skozi katere rjovijo godbe krogel, vsak trenutek treščijo granata v tla, pade v hišo, lomi drevesa, užiga zvonike; in vendar živi to mesto. Še zdaj šteje več kakor tri tisoč prebivalcev, ki se dan za dnevom globlje v zemljo skrivajo. Ceste so zagnjene, da so za sovražnika nevidne, ali oni, kateri koračijo pod plahtami, niso sami vojaki. Na Travniku se pogovarja gospa s svojo prijateljico in mlad gospod v belih hlačah dvori gospodičini v belem poletenskem klobuku. A mesto je samo še okostje od nekdanj. Od vseh strani sika in prasketa. Neverjetno, tu se bo zgodilo nekaj. Že dolgo sem so se naši vojaki trudili, da bi se približali gorskim velikonom, ki gledajo doli na Gorico, da bi jih obkolili, da bi na njih zavladali. A Avstriji čujejo na vrhovih. Povsodi, na Sv. Marku, na Sv. Gabrijelu. Skozi mesece je bil to strašen neenak boj, pri katerem so se skalnati plazovi in grozne bombe na italijanske čete usipale. Zdaj gre za to, da se pot zapre. Strmo in golo je pobočje Sv. Marka, ki ga je treba premagati, to vam je z železnimi mrežami prepletena skalnata

podoben sladkornemu klobuku — grbast, ozek, izbočen kavelj, ki ostro sega preko široke razpokline. In še ta kavelj je dobil nove razdolbine in razpokline, doline in prepade... Eksplozija je bila temeljita... V našem rovu se je ponesrečilo samo osem junakov. Nesrečni slučaji je hotel, da so ravno v trenutku razstrelbe prišli še štirje pionirji v rov, ki bi nadomestili one štiri... Tudi praporščaka ni vrglo v prepad, ampak imel je samo ta občutek, obležal je zasut in ranjen v kaverni. Hitro so ga odkopali. Naš razgled na sovražne postojanke se je zboljšal; sploh nas po razstrelbi nastale oblike krijejo mnogo boljše nego prej in nebu štrleči ostanki pečin sovražniku onemogočujejo opazovati naša gibanja. Samo nekaj nam ostane še neznan: ali so sovražniki vsled našega dela spoznali pretežno jim nevarnost ter v strahu, da jih prekosimo, predčasno spustijo rove v zrak, ali so se naboji užgali vsled neprevidnosti, ali je užgal blisk... Toliko je jasno, da je vse podjetje za Italijane bilo brezuspešno, ker nismo pustili, da bi bili prišli čisto pod vrhunec, da je bilo delo mnogih tednov in ogromno strelivo uničeno in poleg tega še, da je sovražnik izgubil dvesto bersaglierjev, ki jih je ubilo kamenje.

Mi pa še vedno stojimo na Colbriconu — pravzaprav samo še na preostali polovici. In tu so se naši slovenski fantje zopet utrdili in se krepko vklesali v nepremičen kamen stoječ na braniku, kot doslej.

trdnjava, ki je vsa posejana s strojnimi puškami. Bombardiranje je žične ograje raztrgalo, nekatere strelske järke zasulo. A oklopni stolp je še tu. Njegovim, v skalo vklesanim dimnikom ne more artiljerija prav do živega. Kdor jih hoče vzeti, jih mora naskočiti ne glede na morilno ljutost strojnih pušk, ki so skrite v jamah. Borba je strašna. Valovi vojakov vstajajo iz tal, planejo naprej in popadajo na tla pred prasketajočo grozo. Sovražni topovi hočejo ustaviti prodiranje. Borba je dolga, ljuta, polna muk. S sovražnikom, ki je izborna zavarovan in skrit, se moramo bojevati skoraj popolnoma nezavarovani. To je grozna gorska vojska, vojska, pri kateri se zmaga ne veže na imena, ampak na skromne številke. Vrata za vrati je treba vlomiti. A ti vrhovi so vrata, katere brani sovražnik z železno trdnostjo. Prvo črto avstrijske obrambe vzhodno Gorice je bilo skoraj povsodi mogoče osvojiti. Ali odpor, ki ga imamo tu premagati, je čez vse težak. Tu gre za življenje in smrt za vsako ped zemlje. Povsodi nam zapirajo pot velikokaliberski topovi in peklenko prasketanje iz strojnic. Krog proslulih postojank, kakor Grmade, Kostanjevice, Flondarja razsaja s strašno ljutostjo bojni vihar, katerega fantastičen labirint sovražnih strelskih jarkov še povečava. Ta dan so dozorele slavne epizode. Ali bil vam je težak, težak dan — giornata durissima.

Barzini o naši brambi na Krasu.

V »Corriere della sera« piše Luigi Barzini:

Naloga infanterije je povsodi težka, trda, strašna. Tu pa prinese vsaka nova bitka nove težave. Kar smo kdaj osvojili dozdnevno ne zavzetnih branikov, je Avstrije vedno le podžgalo, da so kopicili nove ovire, ukrenili nove obrambne odredbe. V zadnjih treh mesecih je izvršil sovražnik za ojačbo svoje fronte naravnost orjaška dela. Danes ne gre več za ognjavnarna stanišča, zvezana s tremi sprednjimi četami. Vse to je danes šele začetek. Dvesto do tristo metrov zadaj je drug trojačni sestav s svojimi jamami, žičnimi ovirami in bojnimi baterijami, in še nekoliko dalje sledi tretja serija strelskih jarkov. Na nekaterih mestih je najti tudi še četrto. In od enega brambnega sestava do drugega teko kakor žile v listu umetno izdelane zvezne poti, zatvornice v orjaškem rečnem sestavu napadalnih valov, prekanjeno zgrajena kritja, ki ob napadu prestrežejo nek od strani. Vse skupaj je strašno, tudi v globino kilometre daleč segajoč labirint, nasproti kateremu je bila zgradba starih avstrijskih jarkov na Podgori in Sabotinu le otroška igračka. Pred najsrednejšo črto ima potem sovražnik še verigo majhnih predpostojank, ki jih ščiti neprekinjena boveča meja španskih jezdecov, ki je sicer določena, da se pod pritiskom napada prepusti sovražniku, vendar pa bistveno ovira napredovanje in sili artiljerijo, da potrosi veliko množino izstrelkov, da jo uniči.

Tudi so si Avstriji prisvojili nemško bojno tehniko in v prostorih med strelskimi jarki v globokih, nevidnih duplinah in oklopnih kritjih postavili mirijade strojnih pušk, ki ostanejo v artiljerijskem ognju, ker jih je skrajno težko izslediti, skoraj vedno neposkodovane ter ustvarijo v odločilnem trenutku s svojim navskrižnim ognjem pravcete zaporne sestave, ob katerih

se prvi naval razbije in tako dolgo ustavi, dokler se na pomoč poklicanim topovom ne posreči, da v smrtonosni zavezi ne zadenejo ravno življenjske točke in nevarnih strojnih pušk ne prisilijo k molku. To bi bilo, površno opisano, nekaj grozovitih težav, katerim mora kljubovati naša pehota.

Umikanje Italijanov pri Asiagu.

21. avgusta 1917.

Kakor je že naše uradno poročilo z dne 20. avgusta povedalo, se je Italijan umaknil na našem bojišču v zadaj ležeče postojanke. Umaknil se je na 15 kilometrov dolgi bojni črti 1—3 kilometre globoko nazaj. Prostor, raz katerega se je umaknil, leži na planoti Sedmih občin, pred mestecem Asiagom in se vleče še nekaj doli proti Asieru.

Ta umik je prišel za nas nepričakovano. V dnevih, ko je začel Italijan enajsto soško ofenzivo, na cesarjev rojstni dan popoldne, se je na našem bojišču umaknil. Kaj ga je pripravilo k temu umiku, se danes z gotovostjo ne more ne to in ne ono trditi. Eno je gotovo, namreč: Kar se dosedaj na italijanskem bojišču od strani Lahov še ni zgodilo, je to, da so se umaknili prostovoljno.

Zdi se, da ta »prostovoljnost« ima že leto staro zgodovino. Res je namreč, da so bile sedaj ostavljene laške postojanke slabe. Izpostavljene so bile našemu odprtemu ognju tako, da se Lahji niso mogli ganiti iz njihovih luknji. Naše postojanke tečejo nad laškimi in razumljivo je, da je veliko lažje se biti od zgoraj doli kakor pa od zdolaj gori. Lahji so leto in dan krvaveli v teh svojih postojankah. — Ker jim je bil položaj že neznosen, so poskusili svojo srečo letos v juniju prodirati in nas vreči nazaj. Ofenziva se je izjalovila in Lahji so morali šteti — kot uspeh ofenzive — na tisoče lastnih mrtvecev, kajti naši vojščaki so se vrgli na Lahe junaško in pobili sicer trde laške buče. Ostali so trej tam, kjer so pričeli.

Ker torej Lahji pri nas ne morejo naprej, so šli raje »prostovoljno« nazaj. Sicer za laško širokoustnost ni to posebno častno, posebno ako se pomisli, da njih princip je: Sempre avanti mai indietro!

Zdi se, da so tudi Asiago Lahji popustili. Le patrulje še pošiljajo vanj. Sedaj se po Asiagu lovijo naše in laške patrulje. — Lahji so mogoče računali na to, da jim bodo naše čete sledile. Naše čete pa, dokler nimajo ukaza: »Naprej!« Lahom ne bodo sledile, pa tudi, če se Lahji umaknejo še dalje. Ko pride čas za to, pa se ne bodo ozirale, ne če se je Lah umaknil, ne če se ni umaknil, ampak porinejo Lahe nazaj kakor leta 1915.

Lahji so se umaknili iz dosedanjih njihovih postojank, katere so držali nad eno leto, pod pretvezo, da je izbruhnila v njihovih vrstah — kriza. Naše patrulje, ki so kmalu za laškim umikom preiskale zapuščene laške postojanke, so našle v njih več že črnih mrtvecev. Ti mrtveci naj bi bili umrli za kugo. Tudi jarki so bili poskropljeni z živim apnom. — Zdi se pa, da je vse to le laški manevar. Tudi kruh so naše patrulje zakopale, na vrhu pa da je bil »velikodušen« napis: »Gift«. Vse ozemlje so tako izpremenili, kakor bi tam razsajala res najhujša kužna bolezen. Od naših izbornih zdravniških strokovnjakov se je pa slišalo, da je ta laška »kruga« malo verjetna, ker če je pri Lahih kuga razsajala, bi se moral tudi pri nas pojaviti kak slučaj te strašne bolezni. Saj sta si sovražnika na nekaterih mestih stala 6—7 korakov narazen.

Laški jarki so bili nemarni in onesnaženi.

Lahji so vse polje, katero so popustili, podminirali. V jarkih so pustili še mnogo oprave, obleke, nahrbtnikov in druge bojne ropotije. To so pa namenoma pustili. Pod temi nahrbtniki, pod to obleko leži vse polno min in ako se dotični predmet le nekoliko premakne, že eksplozija mina, skrita pod to šaro. Tu in tam so pustili tudi cele hlebe belega kruha. Da pa Lahji nimajo v izobilju bele moke, je znano in so beli kruh nalašč tam pustili, češ, da ga bodo naše čete pojedle. Tudi to se ni zgodilo. Pod posameznimi hlebi so ležale mine, in poleg tega je bil še kruh najbrže sam na sebi pokvarjen. — Lahom nič ne verujemo, da imajo v izobilju belega kruha. Saj še v mirnem času je italijansko ljudstvo jedlo večina koruzno polento in je bolezen pelagra vsled slabe polente vsako leto razsajala med laškim ljudstvom. Če je bila že v mirnem času v Italiji »mizerija«, mora biti sedaj »tremenda mizerija«.

Lahom torej nismo nasledili ne v enem in ne v drugem slučaju. Naše bojno vodstvo je dalo koj po laškem umiku povelje, da se ne sme od Lahov puščenih predmetov niti dotakniti. In tako se je mnogo nesreč odvrnilo. Laške mine pa čakajo sedaj na čas, ko jih bodo naši vojščaki naredili neskodljive.

Lahom pravimo: Ne vaša zvijača, ne vaša hudobija nas ne spravi z ravnotežja, pa počenjajte, kar hočete.

Nemški zbori prekoračili Dvino.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 1. septembra. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.

Ob Dvini, zlasti pri Illuxtu, dalje pri Smorgonu in Baranovičih je bilo včeraj bojno delovanje kljub slabemu vremenu živahnije kakor navadno. Severno od železnice Kovel-Luck so ugotovili naši poizvedovalci dobre učinke naših minometov in naše artiljerije v nasprotnikovih jarkih. Odvedli so tudi ujetnike. Pri Tarnopolu in Husiatinu so pregnali v bližinskih bojih ruske obhodne oddelke.

Bojna skupina maršala pl. Mackensena.

V gorovju severozapadno od Focsanija so vrgle nemške čete Rumune iz postojanke, ki so jo vztrajno branili. Pri Maxinoniju ob doljnem Seretu so vdrle nemške in bolgarske napadalne čete v ruske postojanke, potokle so posadko in se vrnila z velikim številom ujetnikov.

Berlin, 2. septembra. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.

Ob Dvini, pri Smorgonu in pri Baranovičih so močnejše streljali. Jugozahodno od Rige, pri Friderikovu in pri Illuxtu so uspela lastna podjetja. Zahodno od Lucka smo s protisunkom ujeli ujetnike in zaplenili plen.

Bojna črta generalnega polkovnika nadvojvode Jožefa.

Med Prutom in Sučavo motilni ogenj in praske na predpolju.

Bojna skupina maršala pl. Mackensena.

V gorah severozahodno od Focsanija so poizkušali Rumuni in Rusi našim četam iztrgati priborena tla. Ljudi sovražni protinapadi so se izjalovili pred našimi črtami z velikimi izgubami za sovražnika.

NEMŠKO VEČERNO POROČILO.

Berlin, 2. septembra zvečer:

Nemški zbori so prekoračili reko Dvino, jugozapadno od Rige. Pod njih pritiskom Rusi hitro izpraznjujejo mostišče na zahodnem bregu reke.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 1. septembra. Uradno:

Nemške čete so iztrgale sovražniku severozahodno od Focsanija zopet žilavo branjeno višinsko postojanko.

Ruske preganjalne čete smo odbili pri Husiatinu in pri Tarnopolu.

Dunaj, 2. septembra. Uradno:

Sovražnik se je brez uspeha trudil, da bi bil našim zaveznikom z močnimi protisunkovi iztrgal uspehe, ki so si jih priborili severnovzhodno od Focsanija.

Kdo poveljuje pri Rigi?

Bolgarskega generala Radko Dimitrijeva, ki je doslej poveljeval Rusom na bojni črti pri Rigi, je nadomestil general Parski.

Borbe na ruskem pozorišču.

Berlin, 1. septembra. (Kor. ur.) Wolff: Nemške patrulje so se vrnile na vzhodu tako ob ovinku Dvine kakor Stohoda z ujetniki in s strojnimi puškami iz ruskih jarkov. Med Putno in Suzito napreduje sovražni napad. Prekoračili smo vas Varnito (v gorah jugovzhodno od Suzite). Naš plen od 28. avgusta dalje znaša 17 častnikov, 1434 mož, 6 topov, 5 topovskih voz, 54 strojnih pušk, 7 metalcev min, 4 vojne kuhinje, 5 voz prtljage in veliko raznega blaga. Nemško-bolgarska naskakovalna četa se je vrnila z nastopa severno od Maximi z 1 sovražnim častnikom, 60 vojakov in s 6 strojnimi puškami; lastne izgube so bile zelo nizke.

Pri Tulči so s topovi močno streljali.

Praske ob Solki in ob Bistrici.

Berlin, 2. septembra. (Kor. ur.) Wolff: Na vzhodu so napadale poizvedovalne čete zaveznikov z uspehom ob Solki in ob Bistrici.

Angleži ne upajo, da bi se Moldava držala.

Amsterdam, 2. septembra. (K. u.) »Handelsblad« poroča, da je pisal »Daily Telegraph«: Če se ne posreči, da preosnuje rusko armado, ni upati, da bi rumunske čete krepko podpirali in da bi se Moldava rešila: To ni le pogled v bodočnost, a preplašiti nas ne sme; z vso močjo moramo pomagati zavezniku, ki toliko trpi.

Protirevolucija v Rusiji.

Stockholm, 1. septembra. V več ruskih mestih se je pojavila protirevolucija. V Kijevu so se zbrali carjevi pristaši, med njimi veliko gardnih častnikov.

Odkrita zarota proti ruski revoluciji.

London, 2. septembra. (K. u.) »Reuter« javlja po petrogradskih listih: Ko je zboroval moskovski posvet, je odkrilo pe-

trogradsko državno pravdnštvo protirevolucijsko zaroto. Vodili so jo znani politiki in več častnikov. Preiskava je obstoj zarote dokazala.

Vse Romanoviče nameravajo iz Rusije izgnati.

Amsterdam, 1. septembra. (K. u.) »Allg. Handelsblad« poroča: Ruska vlada je naznanila vsem Romanovičem, naj se pripravijo na to, da bo konstituenta sklenila, naj se vsi Romanoviči izženejo.

Delavski in vojaški svet proti smrtni kazni.

Petrograd, 1. septembra. Agentura: Petrogradski delavski in vojaški svet je sklenil, naj se odpravi uvedba smrtna kazni na bojišču.

Razpust ruske dume?

»Utro Rossij« poroča, da je ruska vlada sklenila razpustiti dumo. Politični krogi so bili na ta korak Kerenskijev že pripravljani.

...

Sveti sinod proti Ukrajincem.

Bern, 2. septembra. (K. u.) Ukrajinski listovni urad javlja: Prokurator svetega sinoda je prepovedal v Kijevu nameravani kongres ukrajinske duhovščine, ki ga je sklicala osrednja ukrajinska rada.

...

Kazan zažgali vojaki. — Mesto gorelo 36 ur.

Amsterdam, 1. septembra. (K. u.) Stockholmski dopisnik »Allgemeen Handelsblad« poroča iz ruske strani, da so uvedli vojaki v Kazanu strahovlado in da so zažgali več hiš. Kazančani beže iz mesta. Iz drugih mest so poslali v Kazan vojake. (Reuter je 31. avgusta poročal iz Petrograda, da je bilo ob požaru v Kazanu uničenih ali ranjenih več tisoč ljudi.)

Bern, 1. septembra. (K. u.) Pariški listi poročajo o požaru v Kazanu iz Petrograda: Na kazanskem kolodvoru je eksplodiralo 27. m. m. v železniškem vozu strelivo. Izbruhnil je strašen požar, ki je zažgal tudi glavno skladišče streliva in povzročil celo vrsto močnih eksplozij. Zemlja se je tresla, kakor ob kakem potresu. Veliko poslopij je bilo poškodovanih. Neštevilno granat in kosov šrapnel je padalo na mesto. Kazančani in velik del posadke so bežali iz mesta. Tatje so plenili trgovine in stanovanja; končno so morali nastopiti vojaki. Nove eksplozije so nastale, ker se je unelo 2000 pudov nafte namenjene vojnemu ministru. Mesto je bilo zvečer zavito v gost dim. Na cestah so ležali mrtvci in ranjenci. Kazanski vojaški gubernator general Limnicki je bil nevarno ranjen. Mesto je gorelo 36 ur.

...

Kazan leži v južni Rusiji. Šteje 150.000 prebivalcev.

...

Rusija zopet zahteva Carigrad. — Vojaški posvet sporazuma.

Lugano, 2. sept. (K. u.) »Corriere della sera« poroča iz Rima: Ruski zunanji minister bo odpotoval v London. Gre med drugim zato, da na željo kadetov, ki so po moskovskem posvetu postali zopet mero-dajna ruska stranka, končno javno uredi vprašanje o Carigradu, ki je vsled odpovedi ruske demokracije ni rešilo. — Septembra bo zboroval v Parizu zopet vojaški posvet sporazuma, ki se bo glede na uspehe, ki jih je dosegel enotni angleško-francoski-italijanski nastop v zadnjih tednih, posvetoval o sredstvih in o potih za nadaljevanje.

...

Krvalo klanje v Turkestanu.

Kolin, 3. septembra. Iz Stockholma: Čete Kerenskega so poklale v Turkestanu 50.000 mohamedancev, ker so na kazanskem kongresu mohamedanci odločno zahtevali mir. Ruska vlada je vse mohamedanske časopise prepovedala.

Boji na zahodu.

Berlin, 2. septembra. Veliki glavni stan:

Bojna skupina kraljeviča Ruperta Bavarskega.

Ponoči in podnevi močan topovski boj proti središču flanderske bojne črte; boji na predpolju so izpadli ugodno za nas.

Pri St. Quentinu in ob Oise so v primeri s prejšnjimi dnevi močnejše streljali. Zahodno od La Feré smo ujeli ujetnike.

Bojna skupina nemškega cesarjeviča.

Sovražniku smo zadali pri Allementu severovzhodno od Soissons pri siloviti poizvedbi krvave izgube in mu vzeli ujetnike.

Na pobočju Chemin des Dames je, ko so se zaključili boji, ostal pri selu Hurtebise omejeni del naše najprednejše črte v rokah Francozov.

Pri Verdunu so šele proti večeru pričeli močnejše streljati, a ponoči je boj oslabil.

Ritmojster baron pl. Richthofen je pribral včeraj svojo 60. zmago v zraku.

Prvi generalni kvartirni mojster:

pl. Ludendorff.

Boji v Franciji in na Flandrskem.

Berlin, 1. septembra. (K. u.) Wolff: Na Flandrskem smo odbili več angleških delnih napadov. Severno od ceste Menin-Ypern se je zrušil v ognju nemških strojnih pušk velik napad enega bataljona. Severno gore Freezen so zaplenili Nemci štiri strojne puške iz tanka, ki je bežal pred njih črtami. Angleži so severno od Quentina brez uspeha poizkušali, da bi vzeli Nemcem jarke, ki so jim jih vzeli jugozahodno od Vendhulle. Napad Angležev smo odbili z velikimi izgubami za naskakovalce. Francozi so nekoliko po 8. uri po bobnem ognju naskočili pri Hurtebise-Fee in zahodno od tam z močnimi silami. Napad so spremljevali metalci plamen. Gibčno so se prednje nemške črte umaknile sunku, ki so ga ujele nato rezerve, katere so takoj nastopale. V ljutih poblížnih bojih, ki so se bili celo noč, smo Francoze zopet iz njih vrgli. V nemških jarkih leži veliko mrtvih Francozov, Nemci so tudi veliko mož ujeli.

Prvi del francoske ofenzive končan.

Genf, 1. septembra. »Matin« javlja: Prvi del francoske ofenzive se je končal. Nadaljnji napadi bodo razkrili smotre generala Petaina. — »Petit Journal« poroča, da se bo koncem septembra nahajal ameriški glavni stan na francoskih tleh.

Boji na Flandrskem in v Franciji ponehava.

Berlin, 2. septembra. (Kor. ur.) Wolff poroča: Nemci so pri Hollebeke s svojimi jarki napredovali približno 100 metrov. Zadnje dni so vidno angleški napadi slabeli, a izključeno ni, da bodo Angleži iz razlogov prestiža še napadali, predno bodo opustili drugo veliko bitko za flanderska pristanišča, katero so izgubili. Napad na Lens, pri katerem so žrtvovali kanadske divizije, so že opustili. Na Chemin des Dames je ostal Francozom kot ves dobiček njih izgubpolnih napadov 31. m. m. le kos prednjega jarka, ki je približno 1 km širok. Vzhodno od Vauxaillona so privedli nemški napadalci z malimi lastnimi izgubami iz hrancoskih jarkov 10 ujetnikov in 2 brzostrelni puški. Tudi v Champagni so se nemške patrulje vrnile z ujetniki.

Bitka pri Verdunu zaključena.

Bern, 2. septembra. (Kor. ur.) Vojaški kritik »Matina« piše: Po načrtu francoskega vojnega vodstva se je bitka pri Verdunu zaključila. Potrebne bi bile nove odredbe, če bi severno od Verduna nadaljevali ofenzivo.

»Jugoslovanski« prostovoljci za Francosko.

Iz Pariza javljajo: Prvi kontingent jugoslovanskih prostovoljcev je došel iz Amerike v Marzijo.

(To so res lepi »Jugoslovani«, ki se bore za ententarsko razdelitev naše domovine. Ur.)

Francoska kriza — vlada razpada.

Lugano, 2. septembra. (Kor. ur.) Italijanski listi poročajo iz Pariza: Z ozirom na odstop notranjega ministra Malvyina, ki se poslovi od svojega mesta te dni, se izvedejo tudi druge izpremembe v ministrstvu.

Bern, 2. septembra. (Kor. ur.) »Le Genevois«, ki je o dogodkih v francoskih vladnih krogih prav dobro poučen, pričakuje, da bo izbruhnila kriza cele francoske vlade. List pravi, da francoska vlada razpada.

Genf, 1. septembra. (Kor. ur.) Francoski ministrski svet je poveril začasno vodstvo notranjega ministrstva naučnemu ministru Greenu.

Sarrail napada.

Bolgarsko uradno poročilo.

Sofija, 1. septembra. (K. u.) Uradno: V ovinku Črne so napadli Italijani po besni pripravi s topovi in z minami višino 1050, a jih je odbil protinapad nemških oddelkov.

Pri Mogleni, na Dobrem polju in na sosednih višinah so Srbi napadli po besni pripravi s topovi in z minami, a uspeli niso; odbili smo jih z najtežjimi izgubami za nje. Srbi so poizkušali petkrat, da bi bili napadli. Vselej jih je odbil naš ogenj. Zaplenili smo tri strojne puške, veliko pušk in drugega blaga.

Med Vardarjem in Dojranskim jezero so streljali s topovi; topovski boj se južno od Dojrana besno nadaljuje. Ko se je pričelo temniti, je poizkušalo tam napredovati sovražnik krdo proti višini princ Ciril, a smo ga z ognjem razkropili.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 1. septembra. Veliki glavni stan:

V loku Črne je napadel italijanski bataljon pri Peralovem. Nemške čete so zavrnile sovražnika in napravile ujetnike. Na Dobrem polju se je izjalovilo več srbskih napadov, zapadno Vardarja pa francoski sunki pred postojankami Bolgarov.

Berlin, 2. septembra. Veliki glavni stan: Francozi so napadli pri Bitolju z moč-

nimi silami. Sovražnika, ki je vpadel pri cesti v Prilep, smo pobili ali ujeli; bolgarske čete so odbile ob strani pota povsod sovražni naval.

Novi napadi Srbov so se zrušili na Dobrem polju.

Zamujena Sarraillova ofenziva.

Berlin, 2. septembra. (Kor. ur.) Wolff: Sarraill je pričel zdaj, seveda se je precej zamudil, po svoji navadi brez uspeha, pomagati generalni ofenzivi sporazuma. Srbi so napadali dalje na Dobrem polju, a napadalna sila Srbov je že tako oslajljena, da smo izlaha njih napade odbili. Francozi, ki so napadli popoldne 1. septembra po močni pripravi s topovi na obeh straneh ceste Bitolj-Prilep, so sicer vdrli v najprednejše jarke, a so podlegli v boju moža z možem Bolgarom; kar jih ni padlo, so ujeti.

Uspeh Turkov pri Merivani.

Carigrad, 1. avgusta. (K. u.) Uradno: V Perziji smo pregnali Ruse iz Merivana. Na kavkaškem bojišču so letalci zopet močnejše delovali. Sovražni letalci so zopet napadli ponoči 30. avgusta Smirno. Ubili so 4 domačini, 2 sta ranjena, več hiš je poškodovanih.

...

Merivan leži vzhodno od turško-perzijske meje severno od reke Dijala.

Na morju.

Boj na morju.

Berlin, 2. septembra. Uradno: Dne 1. septembra zgodaj jutraj je trčila severno od Hornsriifta naša varnostna patrulja na angleške križarke in torpedovke. Po kratkem boju se je sovražnik, na katerega je metalo naše letalo bombe, umaknil nastopu močnejših sil. Poškodovali smo štiri ribiške parnike in jih na dansko ozemlje vrgli. Zdi se, da se je večji del njih posadke izkrcal.

Novi potopi.

Berlin, 1. septembra. Uradno: Naši in podmorski čolni zaveznikov so potopili na Sredozemskem morju kljub ojačenemu sovražnemu protiučinku zopet 12 parnikov, 14 večjih in 10 manjših jadrnic z okroglo 46.000 tonami. Južno od Kria smo potopili brzo francosko pomožno križarko »Golo II.«, ki je vozila 200 mož in srbske častnike. Ujeli smo 4 srbske častnike, med njimi nekega divizijskega poveljnika.

Načelnik admiralnega štaba mornarice.

Kristianija, 1. septembra. (Kor. ur.)

»Dagbladet« javlja iz Hammerfesta: V torek sta bila potopljena 2 angleška parnika 140 morskih milj od severne rti; potopljen je bil tudi ruski parnik »Marseille«.

Norranja politika.

Zaprisega novih ministrov.

Cesar je zaprisegel 1. t. m. v navzočnosti ministrskega predsednika dr. viteza pl. Seidierja in višjega komornika grofa Berchtolda nove ministre. Po zaprisegi jih je cesar sprejel v posebni avdienci.

Za deklaracijo »Jugoslovanskega kluba«.

»Hrv. Dnevnik« prinaša razgovor s stavb. nadsvet. in bos. posl. pl. Vancašem ki je bil pred kratkim sprejet z dr. Pilarjem v avdienci pri cesarju. Iv. pl. Vancaš je izjavil, da sta zahtevala, naj se čim prej skliče bos. herc. sabor in da naj se združijo vse jugoslovanske dežele v monarhiji na temelju hrvaškega državnega prava, kakor je to povedal »Jugoslovanski klub« v svoji deklaraciji z dne 30. maja. Iste želje in zahteve so bile v spomenici, napisane od sarajevskega nadškofa Stadlerja, ki jo je izročil Iv. pl. Vancaš cesarju.

Dr. Mandić na Dunaju.

Iz Sarajeva poročajo, da je odpotoval na Dunaj predsednik bosanskega računskega dvora dr. Mandić in da je to potovanje v zvezi z bosensko krizo. Dr. Mandić postane menda namestnik bosanskega poglavarja.

Dr. Korošec

je odpotoval iz Zagreba v Sarajevo. Dr. Krek je prispel v petek 31. avgusta v Zagreb.

Namen nove vlade.

Poročevalec berlinske »Voss. Ztg.« je prejel na vodilnem mestu naslednja pojasnila: Naša nova vlada, ki zaenkrat ne sme pričakovati gotove numerične večine v državnem zboru, vendar z zaupanjem pričakuje zborovanja, tembolj ker bodo v prvi vrsti na dnevnem redu vprašanja prehrane, ljudske blaginje in vojnega gospodarstva. Na vsak način je smatrati vlado kot definitivno. Sami obžalujemo, da smo potrebovali dva meseca, predno smo se tako utrdili. Na delitev ali raztrganje kronovin vlada ne misli. V mejah posameznih kronovin hočemo posamezne narode po možnosti zložiti, to je vse. Zveni zelo enostavno, je pa skrajno težka naloga, ki jo bomo mogli izvršiti še-le potem, ko bodo rešena pereča dnevna vprašanja. Nagodbo z Ogr-

sko in temu sledeča pogajanja z Nemčijo bodo novi resortni ministri v enakem smislu razvijali dalje, kakor doslej.

Cehi o Seidlerjevem ministru.

»Narodni Listy« z dne 1. t. m. pišejo, da okolnost, da ni bil noben Čeh poklican v kabinet, ne odgovarja ne važnosti češkega naroda za državo ne zamenjani izjavi, da bodo Čehi v vsaki vladi vsaj z dvema članoma zastopani. Izjava nove vlade, da smeri ne bo izpremenila, je za Čeha malo zadovoljiva, saj se po smrti grofa Stürgkha o kakih določnih smeri sploh ne more govoriti in Čehi imajo veliko pritožb.

»Venkov« zahteva jasen in natančen vladni program, kajti vedeti je treba, kakšne namene imajo na Dunaju z nemškimi narodi v Avstriji. Da v novem kabinetu ni nobenega Čeha, ni presenetljivo; čudno je le to, da je dr. pl. Seidler sprejel v svoj kabinet profesorja barona pl. Wieserja, ki je politično zelo pronesiran in znan kot najodločnejši nasprotnik češkega naroda. To pove vse.

Razna poročila.

Novo besedilo Wilsonove note.

Bern, 1. septembra. (K. u.) »Berner Intelligenzblatt« objavlja prevod oficijalnega besedila, kakor trdi list, Wilsonovega odgovora, ki se v mnogih točkah močno razločuje od besedila, ki ga je objavila »Agence Havas«, ki je nekatera neljuba ji mesta tudi izpustila. Izpustila je n. pr., da Wilson odklanja kazensko odškodnino; pristavila je tudi cele stavke, kakor da se je Wilson z zavzniki temeljito posvetoval o temeljnih mirovnih načrtih in da se je odločil izvesti ga do konca. Kar tiče demokratiziranja Nemčije kot jasna zahteva, se obe besedili splošno ujemata, a oficijelno besedilo je milejše. Ne obsega nobene besede o sedanji vladi Nemčije in o tistih, ki vladajo danes Nemčijo. Pravi: Počakati moramo novega dokaza osrednjih velesil.

Odgovor Italije na noto sv. očeta.

Curih, 1. septembra. »Corriere della Sera« javlja: Italijanski odgovor na noto sv. očeta je dogotovljen. Italija ne more odnehati od svoje zahteve do neodrešenih pokrajin.

Kdaj bo zboroval stockholmski posvet?

Zastopniki nemške in avstrijske socialne demokracije, ki so določeni, da pojdejo na stockholmski posvet, so zborovali 29. in 30. avgusta na Dunaju. Sklenili so, da se pošlje holandsko škandinavskemu komiteju v Stockholmu pismo, v katerem pred vsem žele, da bi stockholmski posvet, ki se vedno ni sklican, se vendar že sklical. Za jugoslovansko socialno demokracijo sta podpisana dr. Tuma in Anton Kristan. Bolgarov ni bilo.

Mirovni pogoji angleške socialistične stranke.

Bern, 30. avgusta. (K. ur.) »Journal des Debats« poroča: Angleška socialistična stranka pripravlja poročilo, ki določa mirovne pogoje in zahteva, naj se povrne škoda iz skupnega zaklada vseh vojskujočih se držav. Narodi Alzacije-Lorene, Poljske, balkanskih narodov, Armenije, Indije, Alžira, Irske itd. naj sami volijo svoje vlade. Dalje zahteva angleška socialistična stranka, naj se vrne Turčiji Mesopotamija, Nemčiji pa njene kolonije.

Demonstracijska stavka v Švici.

Curih, 29. avgusta. Delavci cele Švice, »govski« nastavlenci in mali uradniki so sklenili v četrtek od jutra do popoldneva izvesti splošno stavko. Stavkujoči bodo v demonstracijskih pohodih protestirali proti vladni politiki glede živil in proti vojni bedi.

Za neodvisnost Koreje.

Stockholm. (Kor. ur.) Koreanski socialisti zahtevajo, naj se proglasi neodvisnost Koreje.

Pacifist Morel aretiran.

London, 1. septembra. (Kor. ur.) Zaprli so znanega miroljubnega Edmunda Morela, ker je izkušal novo brošuro pošiljati v Švico.

Dnevne novice.

+ »Nobene enakopravnosti«, kliče v »Reichsposti« nek avstrijski zgodovinar. »Le ena enakopravnost je,« pravi, »namreč pred postavo. Če gre pojem enakosti preko te, vodi k boju, k tlačanju po številu slabše narodnosti in končno do oslabilosti državne sile. In zato bi ne smelo biti nobene enakopravnosti z ozirom na omiko in kulturno višje stoječi narodnosti pripada v državi prednost, do katere ima pravico že kot narodnost, ki je ustanovila državo. Ta mora imeti vodstvo v državi, ta mora v gotovem smislu vladati, ne da bi zato morala zatirati ostale narodnosti.« »Reichspost« zgodovinar se zamenja trudi. Za svoj nauk avstrijskih nemških narodov ne bo nikdar pridobil.

+ Težke žrtve našega naroda. Pri 47. pešpolku so padli med ofenzivo sledeči slovenski častniki: rez. poročnik Ilc Alojzij

(Gornja vas pri Ribnici), rez. poročnik Lojbner Rudolf (Trbovlje) in poročnik Hlebs Ferdo (Kranj). V ujetništvo sta prišla: rez. poročnik Polič Maks (težko ranjen) (Maribor) in rez. praporščak Zele Andrej (Št. Peter na Krasu). Zadnji je bil isti dan imenovan praporščakom, a sam še ni vedel, zato je prišel kot kad. aspirant v ujetništvo. Pri temu polku je med letos padlimi častniki polovico Slovencev, čeprav je sicer slov. častnikov komaj 20% pri polku. Naj prinesejo te težke žrtve našemu narodu lepšo bodočnost!

+ Ponovno Najvišje pohvalno priznanje je dobil polkovni poveljnik nekega strelskega etapnega baona Josip vitez Pogacnik.

— Težko je obolev vojni kurat Franc Krišoh E. Leži v mornariški bolnišnici L. 4. v Pulju. Bratje, molite zanj!

— Sv. maše za dušnice in mrtvaško opravilo za v vojski padlega nadporočnika Frana Garbas bodo v dekanijski cerkvi v Šmarji jutri v torek dne 4. septembra.

— Strankarski zbor avstrijske socialne demokracije bo pričel zborovanja v petek 28. septembra na Dunaju.

— Venceslav Černigoj, revident južne železnice, sedaj c. kr. nadporočnik in prometni kontrolor pri severni armadni železnici, je odlikovan z zlatim zaslužnim križcem na traku hrabrostne svetinje v priznanje odličnega službovanja v železniški vojni službi.

— Iz ruskega ujetništva pošiljajo pozdrave domobranci 27. pp.: Šuster Ivan iz Šmarce pri Kamniku; enol. prost. Ivan Maraz, Pevma pri Gorici; Anton Petrovič, Črni vrh nad Idrijo; Josip Nacinović, enol. prost., Pazin; Fran Hrovat, Mirna, Dolenj; Alojzij Krumpstar, Tunjice pri Kamniku; Fran Maček, Velesovo pri Kranju; z njimi sta tudi Karel Tuszinger, 29. pp., Maria Földe, Ogrsko; Karel Kotiš, 8. huz. p., Zabelj, Ogrsko.

— Radi možne nezvestobe se je zastropila posestnica Uršula Staleker na Gmajni pri Celju.

— Vlak je povozil na postaji Litija 25. avgusta 72 let starega delavca Andreja Zupančiča. V par trenotkih je bil mrtev.

— Novorojenega otroka umorila je soproga mlinarja v Gorici v celjski okolici Marija Grum, katere mož je pri vojakih.

— Očeta umoril. Dne 25. avgusta sta se pri sodnji v Brezicah zaradi izgovorjenega kota tožila užitkar Jožef Planinc iz Anovca in njegov oženjeni sin Jožef Planinc. Ker po obravnavi očeta ni bilo dolgo časa domov, ga je šel iskat mlajši sin. Dobil ga je mrtvega, pokritega z vejami. Mrtvec je imel udarec na glavi, obraz ves krvav. Starejši sin je začetkoma tajil, da bi bil on očeta umoril, pozneje je pa priznal ter izjavil, da je to storil, ker se je hotel očeta iznebiti in ker ga je v to prigrinjala njegova žena. Morilca in njegovo ženo so zaprli.

Primorske novice.

— 50letnico mašništvo obhaja 15. septembra t. l. visokočastiti g. prelat msgr. Janez Filipič, častni kanonik goriškega prvostolnega kapitlja, bivši župnik-dekan v Ločniku pri Gorici.

Divjanje Italijanov na slovenski zemlji. Z Goriškega smo prejeli: Takih bitk še ni bilo, kakršna je sedanja tukaj. Na tisoče topov vseh kalibrov strelja — vse je ena mstrel in en dim, vse je pokrito s krvjo, vse v ognju noč in dan, povsod so Lahi udri v jarke, a bili zopet vrženi iz njih. To je pravi sodnji dan. Kako Italijani divjajo, pričajo dejstva. Na Vogrskem je posuta cerkev in celi Britof-Gradiska je v ognju. O Volčjdragi, Bukovici, Biljah in Renčah se niti ne govori. Devet bitk je bilo, a nobena še ni bila tako uničujoča.

Tržaška škofijska palača pod bombami. Pretekli petek ob pol 1. jutraj so začeli zbuhati mirno speče prebivalstvo obrambni topovi iz vseh strani. Četrte ure kasneje silen žvižg bomb skozi zrak in grozne detonacije, tri ena za drugo. Ljudstvo preplašeno bega po ulicah, a nikjer ni videti nobene poškodbe na hišah. Med tem se služinčad v škofijski palači vsa prebledela in prestrašena prerije skozi dim in razv. ne na prosto. V Ulici Cavana se je že nabralo na stotine ljudi radovednežev, pa največ preplašenih. Hvala Bogu, nobene človeške žrtve. Presvetli gospod škof je ohranil popolnoma mirno kri in se kasneje pogovarjal z admiralom, ki je prišel na kraj nesreče, ter si ogledal poškodovana mesta. Poškodovane so v drugem nadstropju na dvorišču 4 sobe in hodnik, streha je udrta in razkrita; semkaj na streho je padla prva bomba, kjer je razpočila in razkosala mogočnega tram. Druga se je zarila 2 metra proč od te, blizu kamenitih stopnic, ki vodijo na vrt, kjer je napravila velikanski lijak, razmaknila težke stopnice in udrta nekoliko zidu. Tretja si je izbrala za žrtev krasno figovo drevo, je razčesnila in počiva sedaj — ne v senci zelenega figovega drevesa, ampak le še pod golim figovim štorom. Na vrtu je precej razmetano in razdejano; vse zelenje osmojeno in ožgano; cvetličnjak kaže sa-

mo še gola rebra, vse šipe ima razbite; tako tudi okoli stoječe hiše. Veranda na škofijskem vrtu je podobna pogorišču, skozi katero vhaža za enkrat še prijeten morski zrak v hišo. Prekrasna škof. domača kapela, umetniško delo našega arhitekta Vurnika in gospe Helene, je popolnoma nepoškodovana, razen nekaj šip. Hvala Bogu, da ni bilo večje škode, posebno pa ne človeških žrtev.

»Uspehi« laških bomb v Trstu. »Neue Freie Presse« navaja v nekem poročilu poslopja, ki so bila poškodovana v Trstu ob zadnjih laških zračnih napadih. Bombe so zadele magistrat in borzo, razen tega osem do deset zasebnih hiš, ki pa leže večinoma v zunanjih delih mesta. O bombardiranju škofijske palače, o čemer poročamo na drugem mestu, piše »N. Fr. Pr.«, da je mogoče le dvoje: Da je laški letalec metal bombe iz take višine, da ni mogel vedeti, kam bodo padle, ali pa so se hoteli Lahi na ta način maščevati nad papeževo mirovno politiko.

Novi letalski napadi na Trst. Tudi v noči na soboto so se ponavljali zračni napadi na Trst. Tekom sobote so laški letalci trikrat obiskali Trst in vrgli nekaj bomb v okolici Sv. Andreje, ne da bi povzročili žrtev ali škode.

Pogrebi tržaških žrtev. 30. t. m. so v Trstu slovesno pokopali žrtve laških bomb: vojaškega šoferja Guerrina Frioli, letalskega častnika Bruna Stransky iz Stranograda, prostovoljca lovškega bataljona Frančiška Hanna in Ivane Capon. Vseh pogrebob so se udeležile javne oblasti po svojih zastopnikih.

Kot zavetja pred laškimi bombami je dala tržaška oblast občinstvu na razpolago prizemne in podzemelske prostore v raznih mestnih ljudskih šolah, in sicer od 2. do 9. t. m.

Laški letalci nad Miljami. Laški letalci so ponoči na 30. avg. in naslednji dan opetovano obiskali tudi Milje pri Trstu in metali bombe. Škode ali žrtev ni bilo, pač pa je prebivalstvo užilo mnogo strahu. — Žrtev prejšnjega dne Santino Fontanot so pokopali 1. septembra na občinske stroške.

Dva poštna urada so začasno zaprli v Trstu zaradi pomanjkanja osebja, in sicer urad št. 2 (južni kolodvor) in št. 8 (Punto Franco).

Smrtna kosa. Padel je na bojišču pek Anton Mreule iz Rojana. — V Trstu je umrla dolgoletna postrežnica Slovenske trgovske šole Uršula Puppova. — Umrl je v Škorklji sinah posestnika Ivana Turka Kazimir Turk.

Od odbora za begunce z juga na Dunaju smo prejeli: V imenu tukajšnjega odbora za begunce z juga Vam javim, da je isti odbor radi nedostajanja blaga in sredstev s 30. junijem t. l. zaključil vsako podporo v obleki in obutvi. Begunci so z dne 21. julija t. l. po vseh kronovinah sprejeti v državno begunsko oskrbo in se naj pri svojih okrajnih glavarstvih priklade tudi za potrebno obleko in obutev. Županstva in župni uradi, zlasti pa posredovalnica za begunce v Ljubljani naj jim gre na roko.

— Odlikovanje. C. kr. kmetijskima potovalnima učiteljema Antonu Ghersettichu v Puli in Ernestu Klavžarju v Ajdovščini je bil podeljen vojni križec za civilne zasluge III. razreda.

Iz finančne službe. Za finančnostražnega nadkomisarja 1. razreda v področju primorskega finančnega ravnateljstva je imenovan nadkomisar 2. razreda Jožef Maučič.

Umrl je v Pulju višji kurat c. in kr. mornarice Ivan Benzon.

Ljubljanske novice.

Ij Trpljenje Ljubljancev je sedaj prišlo tudi nad Gradčane. »Grazar Volksblatt« piše pod naslovom »Nepostavna odredba namestništva«: Doslej si je smel vsakdo na deželi preskrbeti mast, moko, krompir, jajca itd. Sicer so skušali nekateri okrajni glavarji to preskrbo preprečiti, vendar so bile vse tako prepovedi kot nepostavne razveljavljene. In po pravici. Kajti kakor hitro se je na deželi izvršila zaplemba ali rekvizicija, more kmet z ostankom storiti, kar hoče. On more s oje blago, ki mu pristaja v lastno porabo, povziti ali podariti, prodati ali zamenjati. In to se je godilo doslej. Mnogo mestjanov, ki morajo po zaslugi oblastvene »preskrbe« stradati, ima na deželi sorodnike in znanke, ki jim pomagajo v sili. Ali pa gre mestjan na deželo in sklence zveze. Ker je na deželi glede nekaterih predmetov — kakor sladkor, kava, tobak, sukanec, petrolej, sveče itd. največje pomanjkanje, se marsikateri mestjan omeji v porabi teh predmetov ter jih deli s kmetom, ki zopet pomaga prijatelju iz mesta s svojimi ostanki živil. Tako se je med mestom in deželo razvila menjalna trgovina, katere so se udeleževali revni in bogati. In ker je na ta način marsikaj prišlo v mesto, so oblasti rade dopustile, tembolj ker jim je bila s tem olajšana skrb. Sedaj se je to naenkrat

izpremenilo. Namestništvo je donajanje zaseženega blaga pod strogi kaznimi prepovedalo in hoče poseči vmes celo z orožniško stražo. Namestništvo se opira pri tem na ukaz ministra Höferja in na zgled dunajskega namestništva. Gotovo se zaseženega blaga ne sme razvlačevati. Toda kdo dokaže, da izvira oni-le nahrbtnik krompirja ravno iz zasežene množine? Ravno tako more biti iz lastne kmetove zaloge, tiste zaloge, ki se mora proizvajalcu pustiti za lastno rabo, za njegovo družino in živino. Ze iz tega ozira bi se mnogokrat zgodila težka krivica, ako bi se mestjanu krompir brezozirno odvzel, razen tega bi bilo tako postopanje nepotrebno trdost. K temu pa pride še nekaj drugega. Krompir je v sedanjem stanju blago, ki se zelo lahko pokvari. Predno pride okorni aparat vojnega žitnoprometnega zavoda in nekaterih drugih oblasti do kakere rešitve, je krompir že pokvarjen. Zato je te dni na posvečovanju v ministrskem predsedstvu nižjeavstrijski deželni odbornik Mayer opozarjal, da krompir kot lahko pokvarljivo blago ni primeren za centralistično gospodarstvo ter naj se zato prepuusti prostemu prometu. Tudi župan Weiskirchner je zastopal to stališče. Naglašalo se je tudi, da se kljub trdokorni zaplembeni naredbi ne bo dobilo niti polovice proračunane množine, ako se po preskrbi najrevnejših in armade ne bodo odločili za vpeljavo prostega trga. Zato naj se tudi v Gradcu pusti prebivalstvu svoboda, da si preskrbi krompir, vsaj tako dolgo, dokler se ne začne oblastvena dobava. — To naj bi veljalo tudi za Ljubljano! Upamo, da bo mestna aprovizacija storila takoj vse potrebne korake, da bo mogel že v prihodnji seji podati tozadevno poročilo.

Ij Umrl je g. Adolf Kumpp, pisarniški predstojnik c. kr. dež. sodišča v Ljubljani.

Ij Ubožna akcija mestne aprovizacije. Mestna aprovizacija ljubljanska je sprejela do sedaj v svojo ubožno akcijo 30.000 oseb. Storila je v sedanjih razmerah največ, kar je sploh mogoče napraviti. Vsled splošnega pomanjkanja živil in še težje dobave, je z včerajšnjim dnevom svoje nadaljne sprejemanje strank v ubožno akcijo definitivno zaključila. Nove stranke se torej več ne sprejemajo.

Ij Glasbena Matica v Ljubljani. V Kallwangu na Zgornjem Štajerskem nabralo je, prepevajoč slovenske pesmi, več slovenskih vojakov 17. pešpolka o priliki odhoda gospe Zihnerleve znesek po 50 K, katerega so odposlali Glasbeni Matici z željo, da bi ta izdala še mnogo lepih pesmi. — Glasbena Matica izreka javno svojo najiskrenejšo zahvalo za velikodušno naklonilo in ganljivo pozornost naših slovenskih vojakov, ki naj bi v izredno težkih razmerah, v katerih se nahaja Glasbena Matica, našli mnogo posnemalcev.

Ij Paradižniki na rdeče izkaznice z A in brez A. Stranke z rdečimi izkaznicami z A in brez A prejmejo paradižnike v torek dne 4. sept. dopoldne od 8. do 11. ure v cerkvi sv. Jožefa. Prinesti je treba s seboj lonce. Kilogram stane 40 v. Vhod pri glavnih vratih.

Ij Sadje na rumene izkaznice B. Stranke, ki imajo rumene izkaznice, zaznamovane s črko B, dobe češplje v torek dne 4. septembra v Kranjčevi hiši na Poljanski cesti št. 15. Določeno je tale dnevni red: Dopoldne od 8. do 9. ure št. 1—200, od 9. do 10. ure št. 201—400, od 10. do 11. ure št. 401—600, od 11. do 12. ure št. 601—800, popoldne od 2. do 3. ure št. 801—1000, od 3. do 4. ure št. 1001—1200, od 4. do 5. ure št. 1201—1400, od 5. do 6. ure št. 1401 do konca. Vsaka oseba prejme pol kilograma. Kilogram stane 60 vinarjev.

Ij Maksimalne cene za zelje in repo. Maksimalne cene za zelje so 40 vin. za kg. za strniščno repo pa 18 vin kg. Prestopki se ostro kaznujejo.

Gospodarske beležke.

— Odpravljen zapore s strani okrajnih glavarstev. Z Dunaja: C. kr. urad za ljudske prehrane je odpravil prepovedi o uvozu živil, ki so jih izdala okrajna glavarstva. V veljavi pa ostanejo prepovedi o izvozu živil, ki so jih izdale deželne ali osrednje oblasti odredbenim potom.

Vojni čevlji. Trgovci s čevlji na Nemškem so začeli v svojih trgovinah obešati napise, glasom katerih odklanjajo vsako jamstvo za blago in delo čevljev; kupec kupi na svojo lastno nevarnost.

Casnikarji stavkajo v Aradu. Zahtevajo, da jim izdajatelj listov zvišajo plače za 30 odstotkov. Listi v Aradu zaradi tega ne izhajajo.

Za milijon in pol zdravil je imel skritih Herman Kramer v Karlovcu. Te dni so odkrili to skrito zalogo in jo zaplenili. Med zdravili je veliko takih, katerih sedaj sploh ni več mogoče dobiti.

Z rumunskih gor.

Slovenci smo razkropljeni po vseh bojiščih, tako nas ne manjka tudi v divnih

rumunskih pragozdih. Spočetka je bil tu le en slovenski častnik — poročnik Franjo Sterle. Slovensko moštvo ga je zelo rado imelo. A njemu samemu ni bilo lahko pri srcu, ker ni imel sebi primerne družbe. Toda čas vedno prinese izpremembo; čez pol leta je dobil za tovariša poročnika Slavka Duja, pozneje praporščaka Slavka Črničarja, potem praporščaka Draga Ukmar in je sklenil venec naš dragi vojni kurat Janko Baznik. Sedaj nas je petorica skupaj, ki smo se v tej daljni gorski samoti oklenili drug drugega kakor bratje. Zbiramo se danes pri enem, jutri pri drugem pa se pogovarjamo o dragi domovini, o domačih in se vtapljamo v sladke spomine. Potem pa zapojemo in v poemo pesem za pesmijo iz neizčrpnega slovenskega pevskega vira, dokler nas ne odpokliče vojaška dolžnost. Svoje kočice imamo tik za vrhom postojanke; zgrajene so precej okusno, krog in krog pa gorske cvetlice in iglasto drevje. Sedaj, ko nas je več tovarišev skupaj, čas ni tako neznožno dolg; zvesto stojimo na braniku domovine. Srce pa nam le veli nazaj nazaj v slovenski raj! Naš pozdrav ti, ljuba slovenska domačija!

S. Č.

Obrnilo se je.

9. avgusta smo bili prekoračili reko Putno in imeli z Rusi hud boj, ki se je za nas neugodno končal. Znašel sem se sam tostran reke in počakati sem moral skrit noči, ker so Rusi hudo streljali. O mraku sem vstal iz jarka in se odpravil iskat svoj stotnjak. Tedaj me je obstopilo šest Rusov. Braniti se nisem mogel, vzeli so mi orožje in mi rekli: »Brate, sedaj ideš na Rusko!« Dali so mi za spremstvo enega Rusa in krenila sva jo po nekem jarku na desno. Naenkrat se zasliši: »Halt, wer da?« »Rus in Avstrijec!« zakličem hitro. Moj spremljevalec je hotel uteči v gozd, toda jaz zgrabim njegovo puško in mu pravim: »Hodi, Ruse, sedaj si ti ujetnik!« Tako sem ušel iz ruskega ujetništva in pripehjal s seboj k stotnjaku enega ujetnika. Pozdrav vsem znancom in prijateljem! Jožef Znidaršič iz Dobropolja.

Naročajte nabitke iz usnja, s tem prihranite podplate. Cena z žeblički za en par za gospode K 1'80, za dame K 1'50, za otroke K 1'20. Zaradi drage poštne priporočila se naročiti za več parov skupaj. Dobe se pri Peter Kozina & Ko. v Ljubljani.

Na zasebnem učilišču Legat v Mariboru se prične dne 2. oktobra t. l. novi tečaj za stenografijo, strojepisje, pravopisje, poslovna pisma, računstvo in lepomisje. Doba 6 mesecev. Prospekti zastoj. Govoriti je mogoče vsak dan od 11.—12. ure. Maribor, Viktringhofgasse 17, I. nadst. 1916

Prazne vreče

vsake vrste, **suhe gobe**, kumno, jarež in druga semena kupuje vedno in v vsaki množini in plačuje po najvišjih dnevnih cenah firma:

J. KUŠLAN, KRANJ, Gorenjsko.

8290

Kupi se brinovo olje

Ponudbe z navedbo množine in cene v kilogramih na K. Milkovič. Moste pri Ljubljani.

Slav. občinstvu in gosp. trgovcem priporočam **slamnate čevlje (šolne)**

in slamnate podplate za v čevlje katere sem začel izdelovati, tako da ustrezem lahko vsaki zahtevi. Ker je druga obutev tako draga, bode ta za osebe, ki imajo opravilo v sobah, prav dobro došla. Naj vsak poskusi! **FRANČ CERAR**, tovarna slamnikov v Stobi. pošta Domžale pri Ljubljani. 1922

Izgubil se je Peter Dolinšek, star pribl. 15 let, velike rasti, dolgoličen. Pri odhodu od gospodarja je bil oblečen v platnene hlače, pokrit s slamenikom, v splošnem slabo oblečen. Njegovi starši se nahajajo pri Tržiču. Kdor kaj izve o njem, naj to sporoči **Janezu Krč**, posestniku v Straževem pri Kranju, kateri povrne vse stroške obvestila in nekaj nagrade.

2185

Išče se gospodinja

k župniku in posestniku na Dolenjskem. Pojasnila daje Posredovalnica za gorske seznane v Ljubljani, Dunaška cesta 39, I. nadstropje.

Tisk »Katoliške Tiskarne«.

Zahvala.

Vsem, ki so nam povodom dolgočasne bolezni in ob smrti naše ljubljene hčerke in sestre

Marile Weis

izkazali sočutje in spremili pokojnico k večnemu počitku, izrekamo prisrčno zahvalo.

Zlasti se zahvaljujemo preč. duhovščini, prelag. gosp. c. kr. poštn. nadoskrbniku Kurentu, blag. gospej in gosp. I. C. Hamannu, nadalje nj. čl. osobi za opetovane tolažilne obiske tekom težke bolezni, za darovane krasne vence in cvetje in spremstvo na poslednji poti.

Rožna dolina, 3. sept. 1917.

Rodbina Franc Weis.

Vsak

lahko izbere agenturo različnih dobrodošlih strok. Pojasnila daje Kaufmanns Verlag 49, Dunaj II., Schüttele 93.

PRODAJALKO,

mešane stroke, vajeno tudi nekoliko pisarniških del, sprejme takoj neka tukajšnja veletrgovina kot skladišnico. Plača po dogovoru. Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja na upravo »Slovenca« pod »Trajna služba 2171«. Istolam se sprejme tudi dečko, ki zna kolesariti, mlad in pošten. Ponudbe zgoraj.

Psi čuvaji

(vaški psi) se sprejme pri črnovojniškem topniškem oddelku št. 16/I. v Dev. Marija v Polju

Išče se

mehlovana soba

če mogoče z dvema posteljama za stranko brez otrok. Ponudbe se prosi na upravo pod št. 2400.

Proda se kmetsko posestvo

v ravnini, 5 minut od železniške postaje, okrog 75 orolov zemlje, velika lepa enonadstropna hiša, v hiši se nahaja že dalje časa stara gostilna, poleg hiše so tudi vsa pripravna gospodarska poslopja. Cena je nizka in prodajni pogoji zelo ugodni. Naslov pri upravi »Slovenca« pod: »Večje kmetsko posestvo« št. 2145.

Proda se v središču Bleda

trgovska hiša

zraven je tudi 2.916 m² vrta. Naslov pove uprava tega lista pod št. 2165.

Kupi se večja

trgovska hiša,

le prvovrsten prostor ob železnici; promet v miru K 60.000 in več, s primernim posestvom vred. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod 2156

Družinska hiša v Žalcu,

enonadstropna z vr om, električno lučjo itd. v najboljšem stanju, se po vrednosti proda. Po zveš: Ceije, Kozeggering 7, II. nadst., desno.

Išče se boljši

hlapec za konje.

Vstop takoj.

Doželno mesto za vnovčevanje živine v Ljubljani.

Kmetško dekle

Išče se pridno in pošteno dekle, ki je vajeno šivanja in pranja in bi se rado privadilo kuhi, v malo mesto na Gorenjskem. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Učiteljica 2152«.

Pisalni stroj

brez vsake napake se proda. Kje, pove uprava »Slovenca«, pod št. 2159.

Zaščitna konzorcij »Slovenca«.

Magister — magistra

ali

nediplomirani asistent

se išče za takojšnji nastop za lekarno v Stubici. Obširne ponudbe na: E. V. Feller, Zagreb, Jurjevska ulica 31 A.

Dobro ohranjene, lepe, vezane, slovenske in nemške, polit. in poučne

knjige

so ceno naprodaj. Dalje se proda lepa

mornar. uniforma

brezhibna salonska obleka in moški zimski plašč iz sukna. Naslov za vse to pove uprava lista pod št. 2187, ako znamka za odgovor.

Izurjeni

strugarji, ključavničarji

in pomožni delavci dobe trajno dobro plačano delo.

Kranjska tovarna železnine, Kamnik.

Fran Marolt, Ljubljana, 800
Slovenske vojaške narodne pesmi
za K 1'50 ali K 1'80 se še dobe. Po pošti 20 v več. Najlepše darilo!

I. Kranjska svinčarska družba v Lukovici

proda 16

mladih prešičev

Prodaja se na Hribu v Lukovici in pri Vavčevnici za žvino v Ljubljani, Dunaška c. 29.

Zahvala.

Za vse blage dokaze srčnega sočutja povodom bolezni in smrti našega nepozabnega očeta, starega očeta, strica, gospoda

Franca Gerkmanna

c. kr. vadniškega učitelja v p. itd.

izrekamo tem potom najtoplejšo zahvalo, kakor tudi za spremstvo dragega rajnega. Zahvaljujemo se tudi vsem darovalcem krasnih vencev in šopkov.

Globoko žalnoželi ostali.

Semenj za posodo.

od 3. do 15. septembra.

Prodaja karlovarskega porcelana ter posode iz pločevine, emaila in litega železa.

Številnega obiska prosi

J. Kus.

Sijajno bodočnost

imajo turške srečke in nove srečke avstr. Rdečega križa vsled njihove vedno zvišujoče se denarne vrednosti! Vsaka srečka zadene!

Glavna dobitka znašata čez

1.000.000 kron

Natančno pojasnilo z igralnim načrtom razpošilja brezplačno: Srečkovno zasto sivo 11, Ljubljana.

2106

Št. 1550/m. š. sv.

Razglas.

Šolsko leto 1917/8 se prične na vseh mestnih ljudskih šolah ljubljanskih dne 15. septembra 1917

s klicanjem sv. Duha in dne 17. septembra 1917 z rednim šolskim poukom. Vpisavalo se bode v četrtek, ne 13. in v petek, dne 14. septembra 1917 vselej od osmih do dvanajstih dopoldne, le na mestni deklški šoli in na šišenski deklški osemrazrednici ob omenjenih dneh od dveh do šestih popoldne in sicer:

Za I., II., III. in IV. mestno deško ljudsko šolo v šolskem poslopju I. mestne deške šole v Komenskega ulici št. 19; za mestno nemško deško ljudsko šolo v šolskem poslopju c. kr. nemške državne gimnazije v Beethovnovi ulici; za mestno slovensko deklško šolo in pa za mestno nemško deklško šolo v šolskem poslopju na Erjavčevi cesti št. 21, za mestno trirazrednico na Barju v šolskem poslopju na Karloviški zemlji št. 40, za šišensko deško osemrazrednico in pa za šišensko deklško osemrazrednico v tamošnjem šolskem poslopju na Gasilski cesti št. 242.

Otroci, ki ne stanujejo v Ljubljani, se v mestne šole ne bodo sprejemali. Vse podrobnosti pojasnujejo šolska vodstva ob vpisovanju.

C. kr. mestni šolski svet

v Ljubljani, 31. avgusta 1917.

Odgovorni urednik Mihael Moškerc.